ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 13 augustus 2011

OPINIE
5
De erfenis van de slavernij

HISTORIE
7
'Van kannibaal tot karibeño' (1)

ECONOMIE
10
Nieuwste trend: 'Authenticiteit'

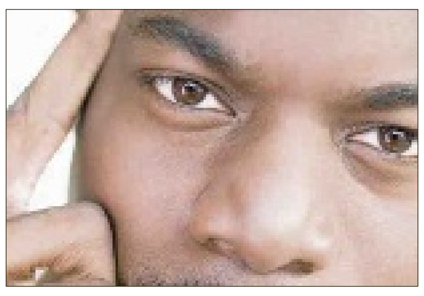

Het taboe van de afwezige vaders

'Pappa, waar was je?'

Wensly Francisco groeide zoals veel andere jongens en meisjes van Antilliaanse afkomst op zonder vader. Maar hij is één van de weinigen die niet zomaar accepteerde dat zijn vader hem niet wilde zien. Hij miste een vader op de momenten dat hij het zwaar had in zijn jonge leven. Na 30 jaar confronteerde hij hem hiermee. "Pappa, waar was je al die tijd", vroeg hij op de man af. De onaangekondigde ontmoeting met zijn vader legde Wensly vast in een taboedoorbrekende documentaire.

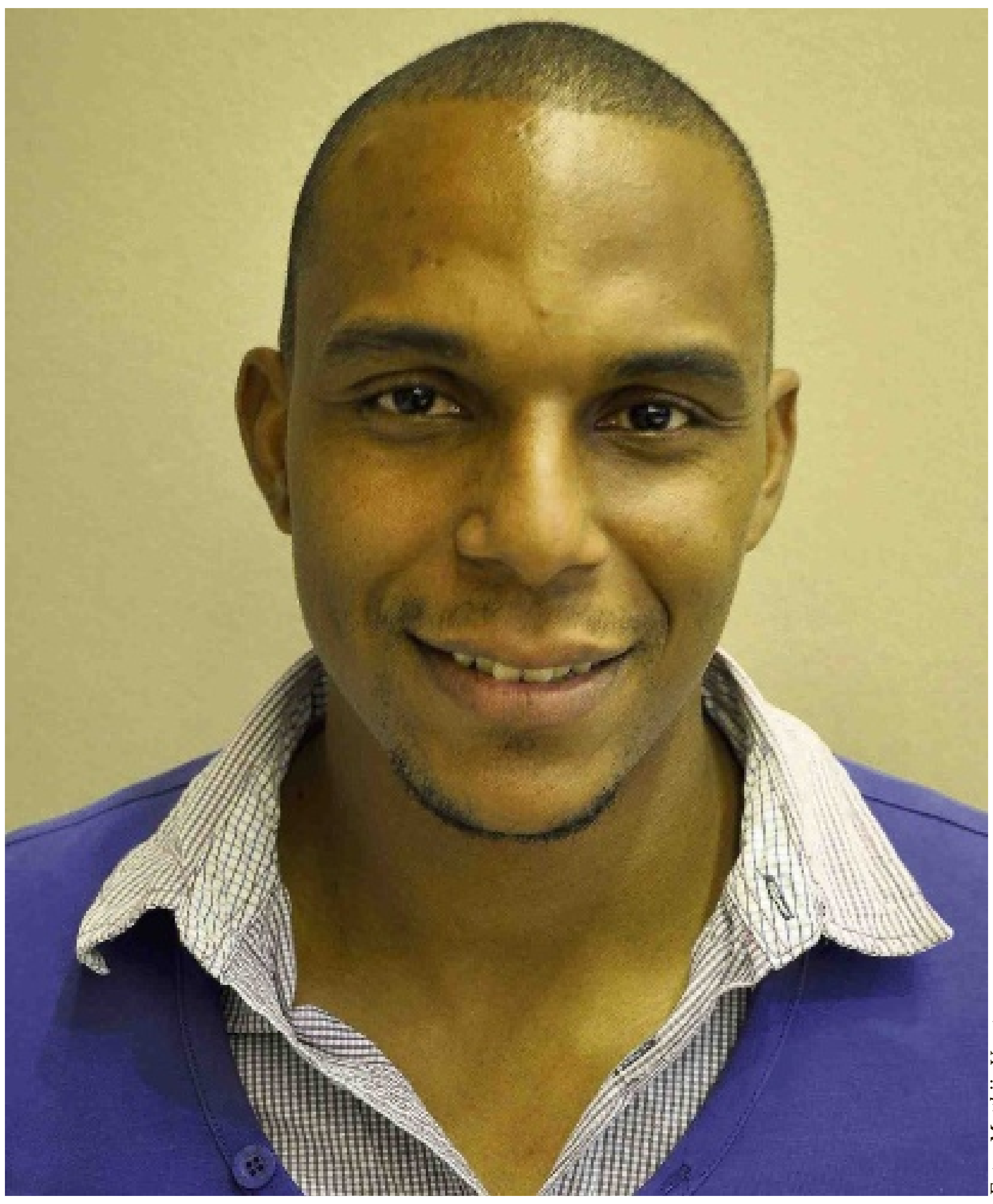

Foto: Matthijs Voortman

Wensly Francisco

Tekst: Matthijs Voortman

Heel erg gespannen is de 31-jarige Wensly Francisco als zijn documentaire 'Zonen zonder Vaders' voor zijn 'eigen mensen', een kleine groep Antillianen, in première gaat in de Muiderkerk in Amsterdam. "Zullen ze het wel begrijpen? Misschien worden ze wel boos", vraagt de jonge journalist uit Tilburg zich af. Want zijn documentaire kaart een gevoelig thema aan, zeker voor mensen uit Curaçao. Zestig procent van de Antillianen in Nederland groeit op zonder vader. Vaak wordt dat afgedaan met 'de Caribische man is nu eenmaal zo'. Je praat er verder niet over. Maar Wensly Francisco nam daar geen genoegen mee. Hij had een vader nodig, zeker op de momenten dat hij het moeilijk had. Want was hij ook ontspoord als zijn vader hem terecht had gewezen als dat nodig was?

Uit beeld

Al voor zijn geboorte op 25 juli 1980 was zijn vader uit beeld. Veel tijd om daarover te treuren was er niet. Zijn moeder moest verder, ze moest werken en voor Wensly zorgen. Hij groeide op in de Curaçaose wijk Santa Maria, tussen zijn neefjes, nichtjes, ooms, tantes en zijn opa, die er altijd voor hem was. "Het was een fijne periode. Ik zat vaak met mijn opa op de bank onder de fruitboom. We hadden het over van alles en nog wat. Ik stelde mezelf wel eens de vraag: waar is mijn vader? Als kind ben je je toch wel bewust van het feit dat je een vader en een moeder nodig hebt. Maar ik kon me er toen niet heel erg druk om maken. Buiten spelen was belangrijker."

Voor zichzelf zorgen

Toen hij 7 jaar was vertrok Wensly met zijn moeder naar Nederland. Wensly herinnert zich nog hoe hij als kind vertrok van het eiland en in Nederland aankwam: "Het was heel mistig toen we landden. De mensen waren anders, het zag er compleet anders uit. Het ging allemaal veel sneller dan ik gewend was op mijn zorgeloze Curaçao."

Zijn moeder, die toen 27 jaar was, was naar Nederland gegaan om te studeren en te werken en om Wensly een betere te toekomst te geven. Ze kwamen in Tilburg-Noord terecht. Het was niet gemakkelijk voor Wensly's moeder. Ze werkte heel veel en van studeren kwam het niet. De kleine Wensly was meestal alleen thuis, weet hij nog goed. "Ik moest heel snel volwassen worden en mezelf alles aanleren. Ik was me dat terdege bewust, want bij de vriendjes waar ik thuiskwam, was altijd een vader of een moeder. Ze gingen samen naar de bioscoop. Ik was gefascineerd door films, maar met wie kon ik naar de bioscoop? Daar was ook geen geld voor."

Het maakte hem boos. Boos op zijn vader die er niet was. "Ik had het gevoel dat er iemand was die helemaal geen moeite voor mij wilde doen. Als ik het zwaar had, was dat gevoel extreem, bijvoorbeeld als het moeilijk ging op school. Dan dacht ik: 'had ik maar een vader die me kon helpen'. Ik voelde me erg alleen. Ik was jong en kon dat gevoel niet echt plaatsen en dacht ook altijd dat het wel goed zou komen: Als ik op Curaçao zou komen, zou m'n vader - in mijn gedachten creëerde ik een grote man met lang haar en groene ogen - me gelijk omarmen. Ik kan wel boos op hem zijn, maar als ik hem zie, is dat allemaal voorbij, dacht ik."

Dromer op school

Op de basisschool in Tilburg wist Wensly al dat hij journalist wilde worden. Hij was verslaafd aan de documentaires van Jacques Cousteau en droomde ervan ook dat soort documentaires te maken. Toen hij 12 jaar was, schreef hij een verhaal en stuurde het op naar filmproducenten die positief reageerden. Hij had daarin beschreven dat hij op mijn zevende was vertrokken uit Curaçao en leefde zonder vader. Toen was hij daar al mee bezig.

Op school werd Wensly door de leraren bestempeld als dromer. "Ik deed niet veel en ze dachten: 'dat moet wel fout gaan'. Ik had niemand die zei hoe ik het moest doen. Ook mijn moeder kon me niet begeleiden. Je kunt je niet voorstellen hoe eenzaam dat is. Ik had een minderwaardigheidscomplex. Nooit kon ik iets goed doen. Er waren geen mensen om me heen die me een compliment gaven. Ik kon er niet tegen als er iets fout ging. Ik dacht: 'laat maar zitten allemaal. Ik kan mijn dromen toch niet waarmaken'."

Het ging helemaal fout met Wensly. Hij werd naar het vbo gestuurd, wat eigenlijk ver onder zijn niveau was. Hij moest dingen doen die hij niet wilde, zoals timmeren. Hij kreeg Antilliaanse vrienden die in dezelfde situatie zaten. "Ze hadden allemaal hun dromen, zoals ik", zegt Wensly. "Maar er was geen begeleiding. Je zegt tegen elkaar hoe fuck het allemaal wel niet is. De maatschappij investeert niet in je. We hingen dagelijks urenlang in de buurt. Het was al snel bedreigend voor anderen, terwijl het merendeel geen kwaad in zich had. Maar als ze je als crimineel behandelen, ga je je ook zo gedragen. Uiteindelijk trokken we elkaar het moeras in."

Wensly en zijn vrienden kwamen terecht in een wereld van rapbattles. Een wereld waar het flink uit de hand kon lopen. Ze werden elkaars concurrenten. Wensly denkt er niet graag aan terug. "Want", zegt hij, "ik heb moeten vechten. Eerst was het een gebroken neus, daarna werden het doodsbedreigingen en uiteindelijk vielen er zelfs doden. Het was een heftig bestaan in een harde wereld, maar ik moest mezelf beschermen. Zij konden hun broer erbij halen. Als ik die versloeg, kwamen de vaders erbij. Maar wie had ik?"

Wensly kwam met de politie in aanraking en werd verdacht van vernieling, mishandeling en zelfs van doodslag. De jongens uit zijn kring belandden diep in de drugshandel. Ze werden gebruikers en verkopers. Hun dromen konden ze niet waarmaken, maar met drugs konden ze voor hun gevoel wel iets bereiken. Wensly werd wakker geschud bij het zien van zo veel ellende. Hij kwam tot de conclusie dat als hij doorging met dit leven, hij vast kwam te zitten, of erger. Er moest een verandering komen als hij nog iets van zijn leven wilde maken.

De ommekeer

Wensly ging naar de banenwinkel in Breda. Hij kon het leger in en kwam bij de infanterie in Assen, heel ver weg van zijn verleden. Daar werd hij geconfronteerd met discipline. Dat had hij in zijn leven nog niet ervaren. "Ik vond dat heerlijk. Ik kreeg nieuwe collega's, die ik als broers en zussen zag. Het was prettig om nieuwe dingen te leren en voor mezelf en anderen te zorgen. Eindelijk was er structuur in mijn leven."

Het leger vervulde de vaderrol, die Wensly in zijn leven had gemist. "Er was nu iemand die me vertelde wat ik wel en niet mocht doen. Dat vormde mij. Sergeant-majoor Kerkhofs was mijn voorbeeld. Als je het fout deed, kreeg je het te horen, maar hij gaf ook complimentjes. We waren met wat allochtone jongens en hadden het altijd koud. De sergeant-majoor zei dan: 'Jullie vertellen elkaar hoe koud het is. Zo krijg je het alleen maar kouder. Je kunt beter iets verzinnen om het warmer te krijgen'. Ik dacht dan terug aan mijn jaren op straat in Tilburg. Daar zaten we ook tegen elkaar te mopperen en alles en iedereen de schuld te geven. Maar toen was er niemand die naar ons toe kwam en zei: je kunt wel tegen elkaar vertellen hoe ellendig het is, maar je kunt beter iets ondernemen."

Wensly kreeg zelfvertrouwen in het leger. Het ging goed. De dromen van vroeger kwamen weer terug. Het leger gaf hem de mogelijkheid om te studeren. In de tussentijd was hij al bezig met filmpjes maken, eerst voor een lokale zender in Tilburg en later onder meer voor de NOS en BNN. Hij werd een duizendpoot, barstte van de energie. Overdag werkte hij voor het leger, in zijn vrije tijd maakte hij filmpjes en in de avonduren kon hij naar de School voor Journalistiek, die hij probleemloos doorliep.

De confrontatie

Wensly zegde zijn uitzichtloze leven definitief vaarwel. Wel bleven er de vragen over zijn roerige jonge leven. Hoe had het toch kunnen gebeuren dat hij zo was afgegleden? Het antwoord was te vinden in de zoektocht naar zijn roots. Als hij wilde weten wie hij was, moest hij bij zijn vader beginnen. In januari van dit jaar ging Wensly daarom naar Curaçao om zijn vader te confronteren met de gevoelige vragen over diens afwezigheid. Hij wilde dat allemaal in een documentaire vastleggen, zodat ook andere kinderen zonder vader zich ermee konden identificeren.

In de 30 jaren voor die ontmoeting had hij zijn vader in totaal misschien drie uur gezien. Nooit kreeg hij de kans om hem te leren kennen, laat staan om antwoorden op zijn vragen te krijgen. Waar kom ik vandaan, spookte altijd door zijn hoofd. De enige die er antwoord op kon geven, was zijn vader. Wensly hoopte dat hij op Curaçao alle antwoorden zou krijgen, maar dat zou niet gebeuren, besefte hij. "Het zou niet het ideaalplaatje worden, dat ik misschien hoopte. Ik vreesde dat hij me direct de rug toe zou keren. Een dag na mijn aankomst op Curaçao ging ik onaangekondigd naar mijn vader, samen met mijn halfzus Sulaika." Zij had wel altijd contact gehad met haar vader, maar die had tot drie jaar geleden het bestaan van Wensly tegenover haar verzwegen.

Tijdens de confrontatie met zijn vader draaiden de camera's voor zijn documentaire op afstand mee. Toen Wensly's vader die zag, wilde hij niet meewerken. Hij zei dat hij geen tijd had, maar voor Wensly was het nu of nooit. Uiteindelijk werd er toch gepraat, met z'n drietjes op een muurtje. Het beeld was heel eventjes compleet, vertelt Wensly. "Pappa, heb je me nooit gemist", vroeg hij. Nu kon zijn vader, een vrolijke Curaçaose kerel, die houdt van domino en dansen, er niet meer omheen.

Foto: Van Osch Film Produkties

Wensly Francisco in gesprek met zijn vader.

Vervolg op pagina 6

ÑAPA 2011
Nr. 26

Nieuwe oogst

Lusette Verboom had tijdens haar recente zeiltocht door het Caribisch gebied alle tijd van de wereld. In haar bagage had ze het boek 'Slagschaduwen, Erfenis van een koloniaal verleden', geschreven door de Nederlandse Colet van der Ven meegenomen, een boek met interviews met een veertigtal Curaçaoënaars. Over haar reis en het boek dat bij haar nogal controversiële gevoelens opriep, schrijft Verboom op pagina 5.

Vaste medewerker Fred de Haas begint op pagina 7 met een nieuwe serie van drie. In 'Van kannibaal tot karibeño' bestudeert hij in 19e eeuwse geschriften de tot op de dag van vandaag doorwerkende vooroordelen over de Afro-Caribische mens en de weerstand die deze opriepen bij weldenkende blanke en zwarte intellectuelen van die tijd. Hierbij staan in deze eerste aflevering de opvattingen van de vaak geciteerde J.H.J. Hamelberg centraal.
De nieuwste trend heet 'Authenticiteit'. Medewerkster Judice Ledeboer weet er alles van en doet verslag op pagina 10. De definitie van authenticiteit is de mate waarin iemand trouw is aan zijn eigen persoonlijkheid, geest of karakter. Het past ook helemaal in het tijdbeeld van nu, want we leven in het transparantietijdperk en vertrouwen en een integere reputatie zijn de trefwoorden die hierbij passen. Waarvan akte!
Onze marketing-expert Marcel Truyens is deze week op pagina 14 te vinden met 'Smoking or non smoking?', een interessante uiteenzetting over marketing en reclame in de wereld van Peter Stuyvesant, de tabaksindustrie.Truyens stelt: "Hoe (terecht) verguist dan ook, marketers en communicatiemensen kunnen vaktechnisch bezien nog steeds heel veel leren van de sigarettenindustrie. Vrijwel alle methoden die we vandaag de dag in het vak hanteren, zijn uitgevonden of wel verder geperfectioneerd door de tabaksindustrie en haar reclamemakers.

Voorwaar een nieuwe oogst aan verhalen en rubrieken.

Prettig weekeinde!
De redactie

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Jourell Cannister
Wendela Ataliede
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:
Misha Bemer
Marja Berk
Marius Bremmer
Monique Casimiri
Jorge Curiel
Verele Ghering
Fred de Haas
Henry Habibe
Margot Hack
Bob Harms
Judice Ledeboer
Gofrie van Lieshout
Wouter Mol
Milangela Plate
Marcel Truyens
Hans Vaders
Lusette Verboom
May Voges
Matthijs Voortman
Ken Wong
Karin Wooning
Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Triatlon terug op Curaçao:

'Loodzwaar, spannend en hectisch'

Curaçao krijgt morgen een primeur. En niet zo'n hele kleine ook. Op zondag 14 augustus vindt de eerste Ennia Curaçao International Triathlon 2011 plaats. De triatlon met de Olympische afstand is volledig terug op het wedstrijdprogramma van de Curaçao Triathlon Association (CTA). Het evenement wordt, onder auspiciën van de CTA, georganiseerd door de triatlonclub Lions Dive TEC, met Ennia als hoofdsponsor.

Tekst: Marja Berk Foto's: Ken Wong en archief

Een deelnemer aan de Off-Road Triatlon (2008).

Eind jaren negentig kreeg de lokale triatlonsport weer een nieuwe impuls, nadat de sport even in een dip had gezeten. Er werd een heuse Curaçao Triathlon Association (CTA) opgericht en er werden weer meerdere wedstrijden georganiseerd. In die periode werden er voornamelijk off-road sprint triatlons georganiseerd bij Porto Marie en Boca Sami. Dit betekende 750 meter zwemmen, 15 tot 17 kilometer mountainbiken en 5 kilometer hardlopen over onverhard terrein.

Iwan Jonker, werkzaam bij Ennia en lid van TEC, Team Endurance Curaçao, staat samen met vier andere leden, garant voor de organisatie van het grootse Ennia-evenement bij Hyatt. "Maar we hadden dit natuurlijk niet kunnen doen zonder de overige sponsors." De triatlon wordt gehouden bij medesponsors Hyatt Regency en Santa Barbara Plantation. Jonker kent het terrein. "Ik heb er vroeger gefietst. We kennen het parcours. Het is geen openbare weg, dus uitermate veilig voor de sporters", verduidelijkt hij. "Het is absoluut uniek dat we dit evenement bij het Hyatt kunnen organiseren en kunnen combineren met een schitterend stukje Curaçao! Vanaf januari dit jaar zijn we in gesprek gegaan en twee maanden later was de toestemming een feit. Dat was natuurlijk feest!" Gezwommen wordt er langs het prachtige strand van Santa Barbara Beach, het parcours voor fietsen en lopen ligt rond het Hyatt Regency Hotel. Jonker: "Bij het Hyatt Regency is lodging mogelijk voor tri-atleten en hun gezin, voor een speciaal tarief. Zij sponsorden de gehele aankleding en zorgen daarnaast voor catering én entertainment voor het publiek. Op deze manier willen zij iets bijdragen aan de lokale gemeenschap. Geld dat eventueel overblijft wordt dan ook besteed aan een goed doel." Ook Powerade is sponsor en verzorgt alle drank voor deelnemers en vrijwilligers.

Jonker streeft met de organisatie van deze eerste Ennia Curaçao Triathlon naar een vervolg met erkende, internationale allure. "We hopen dit voor langere tijd te kunnen verwezenlijken, ons minimumstreven ligt op vijf jaar." Niet alleen individuele sporters maken hun opwachting tijdens dit evenement, ook zogenaamde relay teams zijn van de partij, waarbij ieder onderdeel door één teamlid wordt gedaan. "Er zijn behoorlijk wat inschrijvingen geweest, ook door bedrijven en hun teams. Het lééft en deelnemen in een team heeft als voordeel dat je maar één onderdeel hoeft te doen. Geweldig voor hen die geen echte diehard zijn, maar toch willen meedoen."

Om 07.00 uur wordt gezamenlijk gestart en registratie gebeurt door middel van tijdwaarneming. De prijsuitreiking vindt omstreeks 12.00 uur plaats en er zijn mooie geldprijzen te verdelen. Patrick Thissen, aanwezig bij het gesprek en marketingmanager bij Ennia en al even enthousiast als Iwan Jonker, vult aan: "Die tijdwaarneming luistert natuurlijk erg nauw. Als je bij de start letterlijk de tijd neemt om je schoenen aan te trekken, loop je al tegen een achterstand op."

Inmiddels is het parcours door de organisatie verkend en gisteren waren alle deelnemers om 17.00 uur aanwezig bij het Hyatt Regency om aan het fietsparcours te snuffelen. Vandaag werd het parcours opgebouwd door de sponsors en alles klaargemaakt voor de Grote Dag. Ook bewegwijzering ontbreekt niet. Alle deelnemers waren vandaag verplicht zich in te schrijven en hun racenummer en chip voor de tijdregistratie op te halen. Daarna volgde de verplichte briefing: uitleg over het parcours, regels, tijdwaarneming en konden er vragen worden gesteld. "Het is echt verplicht voor de atleten om hierbij aanwezig te zijn. Bovendien is zo'n vragenuurtje heel handig voor zaken die zij niet op de website konden vinden", aldus Jonker. Briefing voor de vrijwilligers is uiteraard ook van groot belang. "Iedereen moet weten wat er van hem of haar wordt verwacht, hoe laat en op welke post. We hebben een twaalftal posten, dus een nauwgezette instructie is van groot belang. Ik wil overigens benadrukken dat we zonder onze 60 vrijwilligers geen evenement hebben. Geloof me, ze zijn stuk voor stuk goud waard!"

Om in het kader en de sfeer van topsport te blijven bestond vandaag voor de atleten de mogelijkheid bij het Hyatt te genieten van een goede pastamaaltijd. Uiteraard tegen een sportieve prijs. "Tot zover alle voorbereidingen. En dan is het morgen raceday", glimt Jonker. De atleten verschijnen ruim voor de starttijd van 07.00 uur om voorbereidingen te treffen en ook de vrijwilligers worden op hun posten gezet. "Het wordt spannend en hectisch", zegt Jonker. "Ook omdat deze triatlon in een geheel andere setting plaatsvindt dan voorheen. Andere locatie, andere sponsoren, andere mensen die in de organisatie zitten. Het vergt allemaal een wat andere benadering. Maar natuurlijk staan we open voor commentaar, suggesties en opmerkingen na de race. Daar leer je alleen maar van."

Het evenement is gratis toegankelijk voor het publiek dat vanaf 07.00 uur van harte welkom is. "Er wordt aangewezen waar de auto geparkeerd kan worden, we willen niet dat deelnemers, supporters, organisatie en publiek elkaar in de weg lopen. Het wordt een bijzonder, groots opgezet evenement. Er is een speaker en ook voor muziek wordt gezorgd. Voor kinderen is een speciaal entertainmentprogramma opgesteld, dus ook zij hebben een geweldige dag", aldus Patrick Thissen.
Nu is algemeen bekend dat een consumptie bij het Hyatt Regency niet goedkoop genoemd kan worden. "Klopt", zegt Jonker, "maar morgen worden er lokale prijzen gehanteerd. Dus we hopen op heel veel publiek." Jonker gaat ervan uit dat het een geweldige dag wordt. "Dat zou de sport ook veel goed doen."

Het aantal deelnemers overstijgt de 150. "Ook vrouwen. Er zijn zéker hele sportieve vrouwen op het eiland, niet alleen in teamverband, maar ook als individu." Internationale deelnemers zullen niet ontbreken: Aruba, Zuid-Afrika, de VS, Guyana, het is maar een kleine greep. Er zijn aanmeldingen vanuit 8 landen. Kortom, de Ennia Curaçao International Triathlon 2011 streeft naar een sportieve en internationale toekomst. Aan Iwan Jonker zal het zeker niet liggen.

Voor meer informatie kunt u terecht op www.triathlon-curacao.com. Foto's van het evenement zijn binnenkort te zien op www.ennia-events.com.

Iwan Jonker

De Olympische triatlon vereist een enorme conditie, de afstanden zijn niet de minste: vijftienhonderd meter zwemmen, veertig kilometer fietsen en als laatste de 'run' van tien kilometer. De triatlon werd in 2004 en 2005 door CTA in combinatie met Fatum georganiseerd op Jan Thiel. In 2006 werd er verhuisd naar de Korredor, achter de waterfabriek. Dat was een lastig parcours en ook niet altijd even veilig voor de deelnemers. Het evenement stopte; CTA kreeg het te druk om deze Olympische triatlon nog te organiseren. Er viel dus een gat. Team Endurance Curaçao pakte het evenement weer op.

De CTA heeft - behalve het grote Ennia-evenement - een aantal categorieën triatlons op het jaarprogramma staan:

- BDO Sprint on Road (750 meter zwemmen, 20 kilometer fietsen en 5 kilometer hardlopen;
- BDO Sprint off Road (idem, maar 15 kilometer mountainbiken);
- ENNIA Kids is ook on road én off road: 100 meter zwemmen, fietsen en 1,5 kilometer lopen;
- Fria Triathlon voor kinderen vanaf 6 jaar.

Foto van de week

Een bonte kolibrie verscholen in het struweel. Deze sierlijke kleine vogel werd door een vakantieganger op Curaçao in een achtertuin gespot. De fotograaf merkt ten overvoede op dat de foto origineel is en onbewerkt en werd de Ñapa toegstuurd door Humphrey. Heeft u een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

Profiteren

Tekst: Monique Casimiri

Studeren is leuk. Studeren geeft vrijheid, maar ook verantwoordelijkheden. Eén ervan is je eigen financiën beheren. Conclusie in een notendop. Je komt altijd geld te kort, of zoals Loesje* zegt: 'aan het einde van mijn geld hou ik altijd een stukje maand over'.
Ik heb dus op verschillende producten echt bezuinigd, behalve op het roken en het drinken van cola. Met beide ben ik vrolijk verder gegaan waar ik op Curaçao mee begonnen was. En op zich is dat geen probleem. Maar ik ben dan ook nog erg merktrouw, dus wel de sigaretten van dat ene rood/witte merk en de cola van de 'originele' bedenkers.
Zoals ik vorige keer al opmerkte, heb ik in Nederland al snel kennis gemaakt met zogenaamde vrienden. Vrienden die mijn vriendschap vooral erg op prijs stelden rond etenstijd. Zo had ik in die tijd ook vrienden die vooral mijn sigaretten en cola lekker vonden.
'Wil je wat drinken?'
'Ja, geef maar cola, enne, mag ik ook een sigaretje van je, ik ben mijn sjek vergeten.'
Ook nu weer, liet ik dit een tijdje gebeuren. Het viel in het begin niet zo op, tot ik wel eens bij hen op bezoek was.
'Wil je wat drinken?'
'Ja, geef maar cola.'
'Nee, dat heb ik niet in huis hoor', terwijl ik de cola in de keuken naast het aanrechtkastje zag staan.
Witheet kwam ik thuis. Ontgoocheld en weer een illusie armer.
De volgende keer dat deze vriend weer bij ons (ik woonde in die tijd samen met mijn zus) langskwam ontspon zich de volgende conversatie:
'Wil je iets drinken?' Dit gevraagd terwijl de fles cola op tafel voor zijn neus stond.
'Ja, doe maar cola.'
'Nee, dat heb ik niet in huis hoor, ik heb wel thee.'
'Eh... ja, dat is ook goed.'
Deze vriendschap heeft het wel overleefd, hoewel er nooit meer over is gesproken, maar de boodschap was duidelijk.
Het was zelfs op een gegeven moment zo erg dat wij voor ons zelf sigaretten hadden en voor het bezoek sjek dat ze konden rollen, maar het voelde zo onnatuurlijk. Zo wilde ik niet zijn, maar ik werd meegezogen in dit systeem. Door er maling aan te hebben heb ik dit voor mezelf doorbroken. Als ook door het ontwikkelen van een Nederlandse stem. Ik zeg het voortaan of ik iets wel of niet fijn vind. En als mensen dat niet prettig vinden, dan zijn zij mijn vriendschap niet waard. Sommigen durven nog wel eens te zeggen dat ik dan lange tenen heb, maar over het algemeen zijn het juist de Antillianen die dat dan weer zeggen. Ik denk dat ik maar een glas drinken inschenk voor mezelf. Er is geen bezoek, de bel gaat niet, dus dit mag ik helemaal alleen opdrinken.

* (spreuken namens Loesje en bedacht door een geniaal marketingteam, worden in Nederland op ansichtkaarten en posters verkocht).

Culturele Agenda

Kunst & exposities

Footprints forever
Tot 22 augustus is bij Galeria Kas di Kultura de expositie 'Footprints for ever' van Sandra Leonora (Chana) te zien. Openingstijden van de Galeria: maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00 en van 14.00-16.30 uur. Zaterdag van 09.00-13.00 uur.

Verhalen van de zee
In het Maritiem Museum te Scharloo Abou is t/m 20 augustus de expositie 'Verhalen van de zee' met werken van Astrid van Dorp te bezichtigen van dinsdag t/m zaterdag van 09.00-16.00 uur.

Jean van Lingen
In MonArt Gallery in het Renaissance Rif Fort is de fototentoonstelling 'Oeuvre tentoonstelling Jean van Lingen' 'It's about the work, nothing but the work´ (Rufus Collins) te bezichtigen tot 30 augustus dagelijks tussen 09.00 en 19.00 uur. Deze expositie toont een representatief beeld uit het 25-jarig oeuvre van Jean van Lingen (1954, Frankrijk).

Schildercursussen
Astrid van Dorp begint met nieuwe schildercursussen op woensdag 24 augustus, 's ochtends van 09.30 tot 11.00 uur en 's avonds van 19.30 tot 21.00 uur.

De kinderworkshop is zaterdag 27 augustus van 10.00-12.00 uur.

Iedere dinsdagochtend is het Open Atelier van 09.00-12.00 uur (Ontdek het plezier van schilderen). Meer informatie op www.art2gether.com of per telefoon op 515.3141. Atelier Art2gether is gevestigd aan de Kaya Ma Pieternella M12 (afslag St. Michiel).

Astrid van Dorp

Dans & Theater

Boskwiri: Ora bo ta wak den di mi, otro ta fiesta den di bo
Dit stuk laat het verhaal zien van een man die zich erg bemoeit met het leven van anderen. De hoofdrolspeler (Boskwiri) is dagelijks te vinden bij een snèk. Hij voert het hoogste woord en geeft commentaar op alles en iedereen. Zelf vindt hij dat zijn leven perfect is. Zijn vrouw zal hem zeker niet verlaten en bij hem kan nooit iets misgaan. Dit toneelstuk probeert te vertellen dat wanneer je zelf zo bezig bent met het leven van een ander, je vergeet en niet door hebt wat er in jouw eigen leven gebeurt. In het stuk is er ook een speciaal optreden van Chokoi.

Zaterdag 13 augustus, 21.00 uur
Zondag 14 augustus, 15.00 uur
Zondag 14 augustus, 20.00 uur
Zaterdag 20 augustus, 21.00 uur
Zondag 21 augustus, 15.00 uur
Zondag 21 augustus, 20.00 uur

Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden
Taal: Papiamentu

Boskwiri

Sopraan Barbara Haveman.

CLOSE-UP
CLOSE-UP is een voorstelling waarin beweging, muziek en tekst een theatraal geheel vormen. De jongeren hebben onder begeleiding van twee ervaren theatermakers zelf het materiaal voor de voorstelling ontwikkeld. Zo hebben zij samen een nieuw verhaal gemaakt.
Een verhaal over ver weg zijn en dichtbij willen komen. Over dat als je beter kijkt je iets anders ziet dan je had verwacht. Over dingen die je met het bloote oog niet kunt zien. Over details. Maar ook over zo dichtbij zijn dat je niet meer goed ziet waar je naar kijkt.
Zaterdag 13 augustus om 20.00 uur
Zondag 14 augustus om 19.00 uur
Locatie: La Tentashon
Entree:10 gulden
Taal: Papiamentu

Best of Luna Yen
Curaçao heeft veel talent. Mede door Banco di Caribe, Ennia en de Antilliaanse Verf Fabriek is het La Tentashon mogelijk gemaakt een podium aan jongeren te bieden.

Om de twee maanden werd er een Luna Yen georganiseerd. Het is het enige open podium op Curaçao waar jongeren hun talent presenteren in een competitie. Uit elke editie werd een winnaar gekozen. Deze winnaars presenteren uiteindelijk de 'Best of Luna Yen'.

Kunstbende, een Nederlands podium voor aanstormend talent, heeft al vaker de winnaars van Luna Yen over laten komen om mee te doen aan het Kunstbende Festival dat jaarlijks in Nederland wordt gehouden.
Zaterdag 20 augustus om 20.00 uur
Zondag 21 augustus om 19.00 uur
Locatie: La Tentashon
Entree: 10 gulden

Muziek

Strijkersensemble Camerata
Op donderdag 18 augustus vindt er om 20.00 uur een concert plaats in de Fortkerk door het strijkersensemble Camerata. Ze spelen enkele trio's voor viool en een strijkkwartet, met piano, onder meer het pianokwartet van W.A. Mozart, Trio in D van Taneiev, Serenade van Kodaly en Terzetto van A. Dvorak. Medewerking wordt verleend door Wim Statius Muller, piano. Gasten uit Nederland zijn Ben Joles en Eva Weertman, viool en alt-viool. Ook Eric Gorsira, viool, geeft acte de présence.
Entree is 40 gulden. Kinderen 10 gulden.

Opera-concert
Een bijzonder Opera-concert vindt op 20 augustus in de Fortkerk en op 27 augustus in Het Curaçaosch Museum plaats. Sopraan Barbara Haveman en aan de piano Frederico Sarti met werken van Verdi, Mozart en Puccini. Aanvang 20.00 uur.

De Nederlandse sopraan Barbara Haveman, eerder bekend buiten Nederland, viert nu ook triomfen in haar geboorteland, waar zij onlangs nog met veel succes optrad in het Concertgebouw in Amsterdam als Manon in een concert-uitvoering van de opera Manon Lescaut van Puccini. Dit onder leiding van Frederico Santi als dirigent. De kritieken waren lovend over haar ontroerende vertolking van Manon. Haar repertoire omvat vele beroemde rollen en zij zong onder grote dirigenten zoals Seji Ozawa en Jaap van Zweden. Barbara Haveman is afgestudeerd aan het Conservatorium van Maastricht en studeerde aansluitend bij Carlo Bergonzi en Renata Scotto in Italië en thans bij Catherine Green in New York. Zij is laureaat van vele internationale concoursen, onder meer in Wenen, Verviers en Brussel, In Italië won zij de Verdi-Prijs. Zij treedt regelmatig op in en buiten Europa en heeft verschillende cd's opgenomen, onder meer Die Meistersinger van Wagner.

Frederico Santi is afgestudeerd aan het Conservatorium van Turijn en specialiseerde zich aan de Peter de Grote Music Academy in St. Petersburg en aan de Muziekacademie van Pescara. Hij studeerde kamermuziek en piano bij onder anderen P. Badura Skoda en Stockhausen. Hij werkte als zangleraar in Spoleto en koorleider in Ferrara en Modena. Hij is winnaar van de 4e International Award voor jonge dirigenten en werkte als dirigent in Straatsburg, Luik, Rome, Spoleto, Japan, St. Petersburg, Montpellier, Finland en in het Belgisch-Limburgse Alden-Biesen. Entree: 50 gulden. Kinderen halve prijs. Kaarten zijn verkrijgbaar bij Mensing's Caminada, Albert Heijn, Het Curaçaosch Museum en op de avond van de voorstelling aan de zaal. Informatie via tel. 4615832 en 8647571.

Film

Euroscope Curaçao 2011: Films from Europe
In de maanden augustus en september vindt in Teatro Luna Blou Euroscope Curaçao 2011 plaats. Tijdens dit filmfestival kan de liefhebber van Europese films elke donderdag en vrijdag om 19.00 uur genieten van een film uit een Europees land, inclusief Nederland.

Uit Noorwegen: En Ganske snill mann (A somewhat Gentleman)
Donderdag 18 augustus van 19.00 tot 20.45 uur (107 min).
Producent: Hans Petter Moland. Acteurs: Kim Fupz Aakerso.
Genre: Drama

Uit Portugal: Recuerdos de la Casa Amarilla (Memories of the yellow house)
Vrijdag 19 augustus van 19.00 tot 21.00 uur (107 min).
Producent: João César Monteiro Acteurs: João César Monteiro, Manuela de Freitas, Sabina Sacchi, Ruy Furtado, Teresa Calado, Luis Miguel Cintra
Genre: Komedie

Uit Polen: Operation Dunaj
Donderdag 25 augustus van 19.00 tot 20.45 uur (104 min).
Producent: Jacek Głomb Acteurs: Jacek Kondracki, Robert Urba ski.
Genre: Komedie

Tijd: Elke donderdag en vrijdag in augustus en september om 19.00 uur
Entree: 13,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou

Boeken & literatuur

Changá
In 1973 kwam Frank Martinus Arion in één klap de Nederlandse literatuur binnen. Zijn debuutroman Dubbelspel kreeg juichende kritieken en werd bekroond met de Van der Hoogtprijs. Nu is het boek voor het eerst verkrijgbaar in het Papiamentu, vertaald door Lucille Berry-Haseth, met als Papiamentstalige titel Changá.

Varia

Traditionele muziekinstrumenten
Op 20 augustus opent in Landhuis Bloemhof een expositie van muziekinstrumenten uit Afrika en het Caribisch gebied. Een aantal maanden terug is in een gesprek met Richard Doest het idee ontstaan om een expositie van traditionele muziekinstrumenten uit Afrika en de Caribbean op te zetten rond dezelfde tijd als het Curaçao North Sea Jazz Festival. Daar Doest een expert is op dit terrein, werd hij als gastcurator gevraagd. Om hier een 'community project'van te maken willen de organisatoren graag aan iedereen die traditionele instrumenten uit Afrika en de Caribbean verzamelt of zijn eigen traditionele instrument heeft gemaakt de kans geven om dit te exposeren. Daarom nodigen zij iedereen uit die deze instrumenten heeft en bereid is deze gedurende een periode van zes weken in bruikleen af te staan, om contact op te nemen met Landhuis Bloemhof op telefoon 737-5775 (tussen 09.00 en 14.00 uur) of info@bloemhof.an.

Workshops Bloemhof
Landhuis Bloemhof heeft haar nieuwe workshops bekend gemaakt voor 2011-2012. Voor meer informatie kunt u bellen naar 737.5775 of emailen: info@bloemhof.an

Ayurvedische massage
Workshop Ayurvedische massage op de zaterdagen 3,10,17 en 24 september en 1, 8 en 15 oktober. Van 11.30-15.30 uur. Kosten 675 gulden. Een kleine lunch wordt geserveerd. Tijdens de dagdelen wordt de massage van alle lichaamsdelen behandeld. Een totale lichaamsmassage waarbij ook het hoofd en gezicht worden behandeld. Inleiding in de Ayurveda met uitleg doshatypering. Aan de hand van onder meer een vragenlijst wordt gekeken welk dosha-type u bent. Informatie : 8643739 of 5283029, email info@yogacentrumcuracao.com. Adres: Kaminda Statius van Eps 14, Soto.

Ascencion
Iedere eerste zondag van de maand is er Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Het Open Huis vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. Voor de kleintjes is er een kindernevendienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. Hapjes, drankjes en muziek aanwezig.

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert vrijwel wekelijks op donderdag rondleidingen over de plantage en omgeving. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname kost tien gulden (koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen) en is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864 1950, 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com.

Nieuw & opmerkelijk

Training Belichting
Dansschool Turning Point organiseert in samenwerking met de Mondriaan Stichting de training 'Belichting Bewegende Podiumkunsten'. Een goede belichting is essentieel bij een voorstelling, het licht vertelt immers ook een verhaal. De training is bedoeld voor zowel technici als artistiek leiders van dansscholen, theatergezelschappen of anderzins. Na afloop van de training zijn de deelnemers in staat een lichtplan op te stellen en uit te voeren. Meld u snel aan, er zijn nog maar enkele plaatsen beschikbaar.
Duur en periode: 10 dagdelen, van 5 t/m 17 september
Plaats: La Tentashon, Teatro Luna Blou, WTC
Kosten: max. 500 gulden per deelnemer
Voor meer informatie: Nelly Schotborgh 5247521, Rita Koeks 5629920

Noteert u alvast:

Plein Air Festival
29 augustus t/m 3 september. Openluchtschilders laten hun talenten zien op het Wilhelminaplein. Meer informatie: www.pleinaircuracao.com.

North Sea Jazz
2-3 september. Artiesten vrijdag 2 september: Sting, Kassav', Earth Wind & Fire, Danilo Perez Trio, Chic featuring Nile Rodgers, Branford Marsalis Quartet, Levi Silvanie, Poncho Sanchez and his Latin Jazz Band featuring Terence Blanchard, Sharon Jones & The Dap Kings. Zaterdag 3 september: Stevie Wonder, Juan Luis Guerra, Chucho Valdes Afro Cuban & Messengers, Rubén Blades, Ronchi Matthew and his All Star Band, Roberto Fonseca and Dionne Warwick. Meer informatie: www.curacaonorthseajazz.com

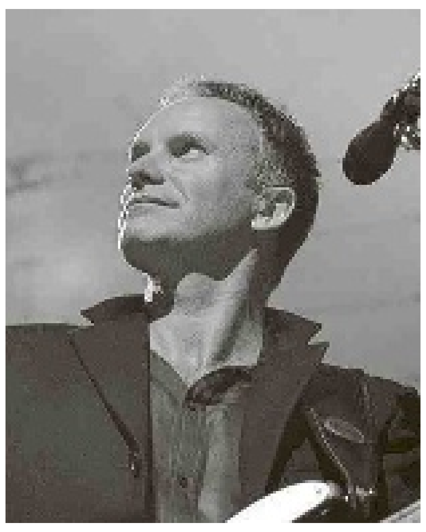

Sting treedt op tijdens Curaçao North Sea Jazz.

Training belichting georganiseerd door dansschool Turning Point.

Gezocht door Landhuis Bloemhof: traditionele muziekinstrumenten uit Afrika en het Caribisch gebied.

Filmhuis Openbare Bibliotheek
8 september: Into the Wild, 13 oktober El secreto de sus ojos.
Plaats: Auditorium van de Openbare Bibliotheek
Tijd: 19.00 uur
Entree: leden 2,50 gulden. Niet-leden 5,00 gulden.

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar:

agenda.cultuur@gmail.com.

Medisch

Vragen over… insectenbeten

Tekst: Wouter Mol

Welke insectenbeten zijn dodelijk?
Er zijn verschillende insecten die een dodelijke beet kunnen veroorzaken. Gelukkig leven deze insecten niet op Curaçao. Wel kan het zijn dat iemand allergisch is voor een bepaalde insectenbeet en daardoor heel ziek wordt of zelfs overlijdt.

Bij welke insectenbeten moet je naar de huisarts?
Het gaat niet zozeer om welk insect je heeft gebeten, maar meer om de reactie hierop.
Je kunt het beste naar de huisarts gaan bij de volgende reacties:
- Als de jeuk onverdraaglijk wordt;
- Als de zwelling zich ook elders gaat voordoen;
- Als de gewrichten, tong of lippen gaan opzwellen;
- Bel de arts of een ambulance onmiddellijk in geval van ademhalingsmoeilijkheden, bij een steek in de mond of de keel of bij verschijnselen van een acute allergische reactie.

Wat kan je zelf het beste doen als je gebeten bent?
Voorkomen is altijd beter dan genezen.

Een klein kind kan na een steek of beet door pijn of angst overstuur raken. Een kalme, geruststellende opvang is dan de eerste vorm van behandeling.

Onderzoek de getroffen plek. Als de angel van een bij of wesp zichtbaar is, moet die (bij voorkeur met een pincet) worden verwijderd.
Reinig de plek met een desinfecterend middel ter voorkoming van infectie. Koud water geeft verlichting.
Niet krabben, dit kan een infectie veroorzaken.
Bij tekenen van ademhalingsmoeilijkheden moet de patiënt voortdurend onder toezicht blijven, en in een voor hem gemakkelijke positie kalm worden gehouden tot de komst van de arts of ambulance.

Voor het geval je toch gestoken wordt, zijn er vele goede crèmes, stiften of zalfjes tegen jeuk.

Op de plaats van een wespensteek kan je het beste azijn aanbrengen, ook voor 'beten' van kwallen.

Dit neutraliseert het 'gif'.

Is uitzuigen een goede methode?
Het is niet echt bewezen dat het nuttig is om de plaatsen waar gestoken is, uit te zuigen.

Zijn er bepaalde gebieden op Curaçao waar je extra moet oppassen?
In het algemeen geldt dat insecten meer voorkomen in plattelandsgebieden dan in stadsgebieden. Op afgelegen plaatsen heb je meer last van schorpioenen en duizendpoten dan in stedelijke gebieden. Muggen broeden in stilstaand water bijvoorbeeld in moerasgebieden.

En in zee, waarvoor moet je uitkijken?
In de zee moet je uitkijken voor kwallen, zee-egels en schorpioenvissen. Een heel bekende giftige kwal is het Portugese oorlogsschip. Dit is een kwal met tentakels die wel 10 meter lang kunnen zijn. Een steek hiervan kan ernstig verlopen.

Als een baby gestoken wordt door een wesp, wat dan?
Hiervoor geldt hetzelfde als voor een volwassene. Een baby kan echter niet aangeven hoe hij/of zij zich voelt, dus is het verstandig om de baby goed in de gaten te houden.

Als je veel wespennesten in je huis of tuin hebt, wie kan je dan bellen?
Het beste kan je een professionele pestcontroleservice of imker bellen.

Wat zijn de kenmerken van een allergische reactie op een insectenbeet?
Dit uit zich in een flinke roodheid en zwelling rond de steekplaats. Dat is niet erg, wel lastig. Men is overgevoelig als er reacties opkomen op andere plaatsen dan waar men is gestoken. Voorbeelden van reacties zijn onwel worden, gezwollen lippen en/of oogleden, benauwdheid en uitslag over het gehele lichaam.

Wouter Mol is huisarts te Curaçao.

Mens & Psyche

Zelfcompassie: Wees aardig voor uzelf!

Als iemand die ons lief is het moeilijk heeft, proberen we hem of haar meteen te troosten en te helpen. Voor onszelf zijn we vaak een stuk strenger. We denken al snel over onszelf: hoe kon ik zo stom zijn, waarom heb ik die deadline alwéér gemist, alweer een eetbui, etc. Compassie voor iemand anders is vaak veel gemakkelijker dan zelfcompassie!

Tekst: Milangela Plate

Andere woorden voor compassie zijn: medeleven, mededogen en erbarmen. Het is het vermogen om mee te voelen met het lijden van iemand anders; een vorm van empathie. Het wordt vaak in verband gebracht met barmhartigheid, naastenliefde, genade en vergeving. Compassie voor anderen verloopt over het algemeen als volgt: eerst bemerkt u dat iemand het moeilijk heeft of lijdt. U wordt geraakt door het leed van de betreffende persoon en leeft met hem of haar mee; uw hart reageert op diens pijn. Als reactie hierop voelt u warmte, zorgzaamheid, en de behoefte om de ander op een of andere manier te helpen of te steunen. Compassie betekent ook dat u begrip en vriendelijkheid biedt aan anderen als ze fouten maken of tegenslag ondervinden, in plaats van hen te veroordelen.

Zelfcompassie
Zelfcompassie betekent dat u met compassie naar uzelf

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog met veel ervaring op het gebied van counseling, diagnostiek en training voor volwassenen en 60-plussers. E-mail: milangela.plate@takecare.an

kijkt als u het moeilijk heeft, als u faalt, of als u niet tevreden bent met uw lijf of gedrag. Dingen gaan niet altijd zoals we dat zouden willen. Iedereen komt wel eens frustraties of verlies tegen, maakt fouten, loopt hard tegen eigen grenzen aan, of voldoet niet aan zijn of haar eigen idealen. In plaats van meedogenloos te oordelen en uzelf te bekritiseren voor allerlei tekortkomingen, betekent zelfcompassie dat u vriendelijk en begripvol bent tegenover uw eigen fouten en gebreken. Met zelfcompassie kunt u tegen uzelf zeggen: 'Dit is iets waarmee ik het moeilijk heb. Hoe kan ik op dit moeilijke moment het beste voor mezelf zorgen en mezelf troosten?'

Zelfcompassie betekent niet dat u alleen nog doet wat u op dat moment goeddunkt. Het gaat er niet om dat u constant uw eigen belangen behartigt, maar dat u voor uw eigen welzijn en gezondheid kiest. De vraag is: waar voel ik me beter door? Als u troost zoekt door bijvoorbeeld in uw eentje een hele cake weg te eten, is dat geen toonbeeld van zelfcompassie.

Zelfcompassie betekent tevens begrip voor uzelf als u het moeilijk hebt, acceptatie dat lijden onvermijdelijk deel uitmaakt van het leven, en het onder ogen zien van uw eigen emoties, zonder te oordelen. Vanuit zelfcompassie benadert u negatieve emoties op een gebalanceerde manier, zodat ze niet worden onderdrukt maar ook niet worden overdreven.
Uit veelvuldig onderzoek blijkt dat mensen zonder zelfcompassie gevoeliger zijn voor depressie, angst en stress en dat mensen met zelfcompassie gelukkiger, tevreden en optimistischer zijn.

Een praktijkvoorbeeld
Samantha heeft in de loop van de jaren verschillende relaties gehad, het was net alsof ze 'verkeerde' mannen aantrok die haar ongelukkig maakten. Pas nadat ze zich met ondersteuning van een psycholoog los kon maken van de problematische relatie met haar vader die haar jeugd overschaduwd heeft en ze geleerd had zichzelf lief te hebben en zichzelf te accepteren, kon ze ook anderen echt liefhebben en een stabiele relatie aangaan.

Hoe ontwikkel je zelfcompassie?
Het is belangrijk dat u anders naar uw eigen gedrag gaat kijken. Probeer liever voor uzelf te zijn, trap niet direct in wat het kritische stemmetje in uw hoofd vertelt. Probeer uzelf te behandelen zoals u de mensen waarvan u houdt zou behandelen.

Vragen en tips voor zelfcompassie in moeilijke situaties:
- Wat zou een lieve, zorgzame vriend(in) tegen u zeggen in deze situatie?
- Wat is een vriendelijke en opbouwende manier om te overdenken hoe u het een volgende keer beter kunt doen?
- Denk aan iemand van wie u houdt. Is uw liefde voor die persoon opeens verdwenen als deze een fout maakt, een slechte dag heeft, er niet leuk uit ziet, wat dan ook?
- Op een moeilijk moment: Adem diep in en uit en verken uw gevoelens, precies zoals het is, zonder uw pijn te negeren of te overdrijven.

Sta stil bij wat u voelt: Dit is nu hoe het is. Open uw hart voor wat u voelt, zonder dit te verzet, met kalmte en helderheid. Accepteer dit moment volledig zoals het is. Maak geen melodrama van uw leed. Onderdruk het niet, maar maak het ook niet erger.

Voeding

Aardappel geen dikmaker

Tweehonderd gram gekookte aardappelen bevatten slechts 152 calorieën en geen vet. Eenzelfde portie gekookte deegwaren of rijst bijna dubbel zoveel.

Het is een wijdverspreide misvatting dat aardappelen dikmakers zijn, maar piepers bevatten in verhouding tot hun volume en gewicht juist weinig calorieën. Het is bovendien een belangrijke bron van samengestelde of complexe koolhydraten (vooral zetmeel) die onze voornaamste energieleveranciers zijn.

De Belgische Hoge Gezondheidsraad adviseert om minstens 55 procent van de dagelijkse energie-inname uit (hoofdzakelijk samengestelde) koolhydraten te laten bestaan en maximaal dertig procent vet. Dat betekent dagelijks gemiddeld vier à vijf gekookte of gestoomde aardappelen (200 tot 350 gram, afhankelijk van leeftijd, gewicht, geslacht en fysieke activiteit).

Aardappelen bevatten ook voedingsvezels, vitamines en mineralen zoals ijzer, magnesium, chroom en zink. In tegenstelling tot granen zijn aardappelen verder zeer rijk aan kalium en vitamine C. Een portie gekookte aardappelen levert ongeveer veertig procent van de dagelijkse aanbevolen hoeveelheid kalium. Het gehalte aan anti-oxydanten in aardappelen zou vergelijkbaar zijn met dat van broccoli en veel hoger liggen dan bijvoorbeeld paprika, wortel en ui.

Aardappelen bevatten evenveel voedingsvezels als volkoren deegwaren. Rijst bevat minder vezels. Koude gekookte aardappelen bevatten dankzij de vorming van extra resistent zetmeel tijdens de afkoeling, meer vezels dan warme aardappelen.

Gekookte aardappelen hebben ook een hoge 'satiety index' (SI). Wie voedingsmiddelen eet met een hoge SI, zal na de maaltijd minder snel opnieuw honger krijgen, zijn toevlucht nemen tot een tussendoortje of meer eten bij de volgende maaltijd. Een belangrijk aandachtspunt in een samenleving waar tussendoortjes en snacks aan belang winnen.

Hoe meer bewerkingen aardappelen ondergaan, hoe minder voedingsvezels en vitaminen ze bevatten. Gekookte en gestoomde aardappelen krijgen volgens de voedingsaanbevelingen daarom de voorkeur.

Verzorging

Druif beschermt huid tegen zon

Druiven kunnen de huid beschermen tegen de ultraviolette straling van de zon. Dat bleek uit een onderzoek uitgevoerd aan de Universiteit van Barcelona. Volgens de onderzoekers is het aan te raden om druiven of derivaten daarvan te gebruiken in zonnebrandproducten.

De ultraviolette (UV) straling van de zon kan in verschillende vormen schade toebrengen aan de huid, denk aan zonnebrand en veroudering, uiteindelijk zelfs mogelijk leidend tot huidkanker. Het onderzoek toont aan dat bepaalde stoffen in druiven de schade kunnen beperken.
UV-straling werkt in op de huid door 'reactive oxygen species' (ROS) te activeren. Deze reageren vervolgens op macromoleculen zoals lipiden en DNA, waardoor bepaalde reacties en enzymen gestimuleerd worden die het afsterven van cellen veroorzaken.

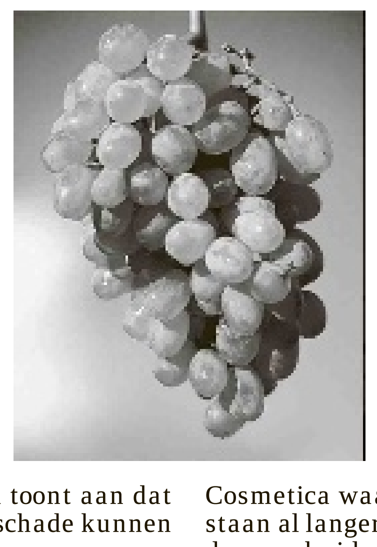

Aan de Universiteit van Barcelona is nu aangetoond dat bepaalde stofjes uit druiven, flavonoïden, de vorming tegengaan van ROS in menselijke huidcellen die aan UV-straling zijn blootgesteld.

Cosmetica waarin druiven verwerkt zijn, bestaan al langer dan vandaag. De wijze waarop deze op huidcellen inwerken was echter nog niet echt duidelijk.

De erfenis van de slavernij:

Slagschaduw of een slag gewonnen?

Medio juni vond bij Gallery Alma Blou in landhuis Habaai de presentatie plaats van het boek 'Slagschaduwen, Erfenis van een koloniaal verleden', geschreven door Colet van der Ven. Dit boek omvat interviews met een veertigtal Curaçaoënaars. Van der Ven probeerde een beeld te scheppen hoe momenteel in de Curaçaose samenleving gedacht wordt over de doorwerking van 200 jaar slavernij, gevolgd door 200 jaar kolonisatie.

Tekst en foto's: Lusette Verboom

De schrijfster, journaliste van beroep, was voor deze presentatie speciaal naar Curaçao gekomen en het publiek bestond voor een belangrijk deel uit de geïnterviewden uit het boek. Van der Ven gaf een boeiende introductie voorafgaande aan de doop van het boek met Awa di Florida door de peter en de meter, waarbij ze stelde dat ze 'hoopte dat 'Slagschaduwen' mag fungeren als een röntgenfoto van het hedendaagse Curaçao'.

De volgende dag vertrokken mijn man Herman en ik naar St. Maarten om aan boord te gaan van de 'Bubi', ons 37 voet lange zeiljacht, dat Herman samen met zijn vriend Gerard Karelse bezit. In 1989 zeilden we reeds een jaar lang langs de oostelijke Caribische eilanden en deze tocht wilden we weer dunnetjes overdoen. Een maand zeilen langs de eilanden St. Maarten, St. Eustatius, Nevis, Monsterrat, Guadeloupe, Dominica, Martinique, St. Lucia en St. Vincent en de Grenadines om daar mijn familie te bezoeken. Vanuit Bequia zouden we dan terugvaren naar Curaçao. Dit hield in dat we in 30 dagen ongeveer 1000 zeemijlen moesten overbruggen. We gingen vooral genieten van het zeilen en van het leven aan boord van het schip.

Een maand lang zou ons leven slechts bestaan uit niets anders dan de dagelijkse beslommeringen van weerberichten volgen, zeilroute plannen, ergens aankomen, inklaren, zorgen voor voldoende water, brandstof en eten aan boord, waar ijsblokjes te krijgen om het bier te koelen en een beetje rondlopen over een eiland.

Onze Curaçaose vlag trok de aandacht, maar ook het feit dat men niet gewend was om een zwarte vrouw aan het roer van een boot te zien. Hierdoor raakten we gemakkelijk aan de praat met de lokale mensen die langs de kust woonden en vooral leven van de jachtindustrie en visserij. Curaçao kent veel immigranten van deze eilanden en bijna iedereen vond het heel leuk om ons te vertellen dat ze familie of kennissen op Curaçao hadden wonen.

Ik had eindelijk de tijd aan mezelf. Voor de tocht had ik vooral boeken ingepakt waar ik normaal niet aan toe kwam om te lezen en 'Slagschaduwen' lag bovenop mijn stapel. Heerlijk ontspannen zittend greep ik met blijde verwachting naar dit boek om te lezen hoe de groep geïnterviewden, Curaçaoënaars die elk op hun manier iets betekenen in onze gemeenschap, denkt over de erfenis van ons koloniaal verleden en hoe het hedendaagse Curaçao er in hun ogen uitziet.

Bij het doorbladeren van het boek en hier en daar een stukje lezend, bekroop mij een zeer onprettig gevoel. De groep geïnterviewden, zo bleek uit wat de schrijfster naar voren bracht, koesteren bijna allen negatieve gevoelens over hun medeburgers. In haar nawoord zegt ze - 'dat ze verrast was door de soms nietsontziende hardheid waarmee de geïnterviewden zichzelf en hun landgenoten neerzetten en verbaasd over de extravertheid waarmee ze spraken over hun zwijgcultuur'.

Maar ook de foto's maakten mij niet blij. De fotograaf is zeker zeer begaafd, de foto's zijn van een goed artistiek gehalte. Maar, waren deze beelden de enig denkbare beelden van Curaçao, het Curaçao waar ik van houd en trots op ben? De fotograaf, Adriaan Backer, las ik, is gespecialiseerd in het maken van foto's over HIV/Aids, armoede en kwetsbare jongeren. Waarom viel de keuze op een fotograaf die juist geïnteresseerd is in deze zeer specifieke, droefmakende onderwerpen? Maar sterker nog, als er bewust voor gekozen is om de armoede en kwetsbare jongeren te fotograferen als erfenis van de slavernij, waar is dan de stem van deze groep geleven in het boek? Geen van de gefotografeerden is gevraagd om zijn mening.

Ik leer dat schrijfster Van der Ven in het jaar 2009 voor het eerst Curaçao bezocht en helemaal verliefd raakte op ons 'rare' eiland. Ze gaat er verder niet op in waarom ze Curaçao 'raar' vindt of dat wij in haar ogen 'rare' mensen zijn! Het verbaasde haar hoe hard de geïnterviewden over hun geschiedenis oordeelden. Het boek rakelde zoveel wrevel bij me op dat ik het maar opzij schoof.

Op 25 juni meerden we aan bij het eiland Montserrat. Op onze vorige reis was dit eiland de parel onder de Brits Caribische eilanden. In de hoogtijdagen waren er 201 offshore banken gevestigd op dit prachtige eiland, met dure vakantiehuizen van expats die allen kwamen overwinteren. Montserrat is één van de weinige eilanden in het Caribisch gebied dat nog een kolonie is van Engeland en in het jaar 1989 telde het 12500 inwoners die allemaal een zeer geriefelijk bestaan leidden, dankzij het toerisme en buitenlands bankieren.

In 1997 keerde het tij. De vulkaan Soufrière Hills kwam tot een uitbarsting en verwoestte de hele economie van het eiland. Moos, alias Mr. Positive, onze taxichauffeur, toerde met ons over het eiland en liet ons, waar mogelijk, zien wat er is overgebleven van zijn eiland, eens de speeltuin voor rijkelui. De hoofdstad Plymouth is verboden terrein. Vanaf verschillende observatiepunten konden we met een verrekijker zien dat er werkelijk niets meer overeind stond, alles was bedolven onder zand en puin. De regering is doende de hoofdstad te verhuizen naar het noorden van het eiland, naar Little Bay waar we voor anker lagen. De bevolking is inmiddels gereduceerd tot 4500 inwoners. Na de vulkaanuitbarsting kregen de inwoners de mogelijkheid om te verhuizen naar Engeland. Hier maakten velen dankbaar gebruik van.

Lezen over een natuurramp is iets anders dan deze persoonlijk te ervaren en te zien hoe gemakkelijk de hele economie van een land kapot gemaakt kan worden, zeker als die bijna in zijn geheel afhankelijk is van invloeden van buiten.

We keerden zeer gedeprimeerd terug aan boord en in deze stemming waagde ik me weer aan 'Slagschaduwen'. Het boek viel open op de pagina met foto's van de geïnterviewde personen. Een scholier, politici, religieuzen, een psychiater, kunstenaars, academici. Eén voor één keek ik naar deze, mij bekende gezichten en langzaam begon het te dagen waar de kern van mijn probleem met dit boek werkelijk lag: allemaal yu di Kòrsou, spreken Papiamentu, zijn zwart, blank, katholiek, protestant, jood, afstammeling van grootgrondbezitters, slaven of immigranten. Mensen die van het eiland houden en hun bestaan hier hebben opgebouwd. Hadden ze echt niets positiefs te melden over onze samenleving? Op welke manier willen ze werken aan Pais Kòrsou?

Op pagina 27 stelt Felix de Rooy: "Alles is onderling afhankelijk." Ook Carel de Haseth zegt op dezelfde pagina: "Mijn novelle Katibu di Shon uit 1987 laat zien dat zwart en wit niet om elkaar heen konden, samen een gemeenschap vormden, wederzijds afhankelijk waren." Is deze situatie van onderlinge afhankelijkheid anno 2011 dan veranderd? De schrijfster gaat nergens in op de positieve effecten van deze vorm van samenleving.

In haar nawoord legt de schrijfster uit wat ze bedoeld met de titel van haar boek: Slagschaduw: Deze beweegt zich tussen wit en zwart, langs een scala van grijstinten, markeert de gezonde en ongezonde plekken, weerspiegelt het geleefde leven en openbaart de mogelijkheden voor de toekomst. Is diagnose en prognose tegelijk. Dit impliceert dat de geïnterviewden hier een antwoord op zouden moeten geven. Echter, de schrijfster gaat nergens in op de gezonde plekken van de erfenis van de slavernij en de mogelijkheden die zich openbaren voor de toekomst. Althans, ik kon dit niet duidelijk terugvinden in het boek.

In de fotogalerij van de geïnterviewden ontbreekt één foto, de foto van Jenny Black. Ze is, zo stelt Van der Ven, een illegaal op Curaçao verblijvende vrouw uit Jamaica die liever niet met haar foto in het boek wilde staan. Als dochter van een immigrant uit St. Vincent verwachtte ik niets anders dan een positieve bijdrage van mevrouw Black over het feit dat zij op Curaçao kan werken om geld naar huis te sturen voor de opvoeding van haar vier kinderen. Ik weet hoe blij wijlen mijn vader was met Curaçao en voor ons, zijn kinderen, zelfs de Nederlandse nationaliteit had aangenomen. Anderzijds was ik ook erg benieuwd op welke basis iemand die niets te maken had met de erfenis van ons slavernijverleden, ruimte had gekregen in dit boek. Ik kwam Jenny Black tegen op pagina 62, in het eerste gedeelte van het boek, waar, zo zegt Van der Ven, zij zelf het meeste aan het woord is. Black vertelt dat ze zo'n zes keer per week illegaal schoonmaakt à 8 gulden per uur bij verschillende werkgevers. De zwarte dames delen meer orders uit, zeggen meer wat ze allemaal moet doen in drie uur, ook al kan dat niet. De makamba's zijn aardig, ze betalen haar voor het aantal uren dat ze werkt. Blanke mensen houden van zwarte mensen, en zij houdt van de manier waarop ze zich bewegen.

De interpretatie van dit understatement laat weinig aan de fantasie over.

'Slagschaduwen, erfenis van een koloniaal verleden' was voor mij een eyeopener. Ons verblijf op de eilanden was maar heel kort en we hebben niet veel mogen zien en ervaren over het leven van alledag. Maar ik durf wel te zeggen dat het grote verschil met Curaçao is, dat zwart zijn niet gelijk evenredig is met armoede zoals op zovele van deze eilanden. Ook de levensstandaard op ons eiland ligt hoger dan wat we hebben mogen ervaren op de andere eilanden, de Franse eilanden daargelaten. Het is niet voor niets dat de bewoners van andere Caribische eilanden naar Curaçao komen op zoek naar werk.

Onze bevolking is van een zeer gemengde samenstelling, waarbij iedereen er prat op gaat een echte 'yu di Kòrsou' te zijn.

Dit zijn waarden die we moeten koesteren. Dit is onze basis voor het bouwen aan ons land pais Kòrsou.
Het kan niet anders dan dat ons slavernijverleden zijn weerslag heeft op de maatschappij. We kunnen en mogen onze afkomst niet verloochenen. Maar dit verleden heeft ook grote positieve gevolgen gehad voor de ontwikkeling van deze gemeenschap. We hebben een slag gewonnen als we kijken naar de samenstelling van onze maatschappij en de economische waarde die ons eiland heeft, niet alleen voor onszelf, maar ook voor de andere ons omringende eilanden en landen.

Het lijkt erop dat we geen gemeenschappelijke vijand hebben waar we tegen kunnen vechten en met de vinger naar kunnen wijzen. Is het daarom dat we tegen elkaar gaan vechten, of zoals Jandi Paula zegt op pagina 128: "Wij Curaçaoënaars worden beheerst door wantrouwen."

Zeer jammer dat dit boek mijns inziens alleen bijdraagt tot een discussie over de negatieve gevoelens die in onze maatschappij heersen.

'Slagschaduwen, Erfenis van een koloniaal verleden',
door Colet van der Ven
Fotografie: Adriaan Backer
ISBN 97894600221361

Soufrière Hills

Dominica

Veel regen onderweg.

Plymouth onder de as.

‘Pappa, waar was je?’

Francisco met vrouw en dochter.

Vervolg van pagina 1

“Nee, ik heb nooit aan jou gedacht”, was het antwoord keihard, terwijl hij naar de grond staarde. In de documentaire is te zien dat het gesprek tussen vader en zoon gespannen is. De emoties lopen zo hoog op dat zijn vader ermee wil stoppen. Het is voor hem iets van vroeger, een afgesloten hoofdstuk. Wensly slaat nog een arm om hem heen, noemt hem zelfs ‘pappa’. Maar zijn toenadering wordt niet beantwoord, net zomin als de vraag ‘waarom’. “Het is nu eenmaal zo jongen.”

Wensly had eindelijk zijn vaders waarheid te horen gekregen en die was behoorlijk hard. Hij was nooit met zijn bestaan bezig geweest, besefte hij. “Ik was wel even kwaad toen ik dat te horen kreeg. Mijn ideaalbeeld klopte helemaal niet. Dat was een enorme teleurstelling. Aan de andere kant heb ik er respect voor dat hij met me wilde praten. Ik weet nu beter hoe het zit. Dat maakt me completer. Anders blijf je met dat ideaalbeeld leven.”

Goede vader

Wensly heeft nu, een paar maanden later, meer begrip voor zijn vader. “Eerst was ik heel kwaad, maar ik moet me ook in zijn belevingswereld verplaatsen. Hij zei heel veel dingen die me niet aanstonden, maar zo ziet hij dat. Dat is jammer. Mijn vader is geliefd in zijn omgeving, een echte charmeur. Je zou verwachten dat het een goede vader zou zijn. Maar uiteindelijk is hij heel oppervlakkig. Het moet niet te dichtbij komen.”

Wensly heeft zelf een dochtertje, Nevaeh van drie. Hij zegt dat hij het heel anders doet dan zijn eigen vader. “Ik ben lief, rechtvaardig en extreem zorgzaam. Mijn dochter moet alles krijgen wat ik heb gemist in mijn leven. Ik ben soms zelfs jaloers op haar. Wel gezonde jaloezie. Het is een fijn en heerlijk gevoel dat ik haar in het leven kan begeleiden.” Aan het einde van de documentaire over zijn vader laat Wensly hem een foto van zijn kleindochtertje zien. “Je bent opa geworden, kijk eens”, zei hij. Maar zijn vader kon het niet plaatsen en ging er snel overheen. “Dat kwam weer te dichtbij”, meent Wensly.

De moeite waard

De mensen in de Muiderkerk, waar Wensly voor het eerst zijn documentaire laat zien, zijn er getuige van dat een happy end uitblijft. Het is muisstil als de aftiteling in beeld komt. Dan applaus. “Goed gedaan jongen”, fluistert een oude vrouw hem toe. Wensly staat opgelucht op en legt nog eens uit waarom hij de documentaire heeft gemaakt. En trots vertelt hij dat vijf andere Europese landen interesse hebben getoond in het concept van de documentaire.

De reactie in de Muiderkerk is positief. “Goed en moedig dat je dit hebt aangekaart”, klinkt het. Wel is er even discussie of hij de camera wel mee had moeten nemen bij de confrontatie met zijn vader. Maar Wensly legt uit dat hij dat noodzakelijk vond. “Ik wil mijn boodschap doorgeven: mannen en jongens, laat je niet kisten. Als je vragen hebt, ga ervoor, ga die confrontatie aan, durf het. Zolang je de confrontatie niet aangaat, dan blijf je erin verstrikt. Dat wilde ik laten zien en overbrengen.”

De mensen in de Muiderkerk moedigen Wensly aan om toch nog een keer terug te gaan naar zijn vader ‘want misschien heeft hij tijd nodig’. Een meisje valt Wensly huilend in de armen. Zij herkent veel uit de documentaire bij haarzelf. “Je voelt je eigenlijk altijd alleen, je moet het helemaal zelf doen”, zegt ze tegen Wensly, die begrijpend knikt. Oplossen kan Wensly het probleem niet, maar hij heeft het op tafel gelegd. En daarmee zijn problemen achter zich gelaten. Hij hoopt dat veel jongeren hier een voorbeeld aan nemen en hun vaders ook opzoeken. Hij vindt dat ze het recht hebben te weten wie hun vader is. Hij hoopt dat vaders een actievere rol gaan spelen in het leven van hun kinderen. Uiteindelijk is het aan de vaders om hun verantwoordelijkheid te nemen.

De documentaire is onderdeel van een zesdelige serie ‘Zonen zonder Vaders’ in zes landen. De reeks wordt geproduceerd door VOF Produkties. Het deel van Wensly is 19 november op de Nederlandse televisie te zien bij NPS/NTR. Wensly Francisco is van plan de documentaire ook te vertonen op Curaçao om ook daar een maatschappelijke discussie op gang te brengen.

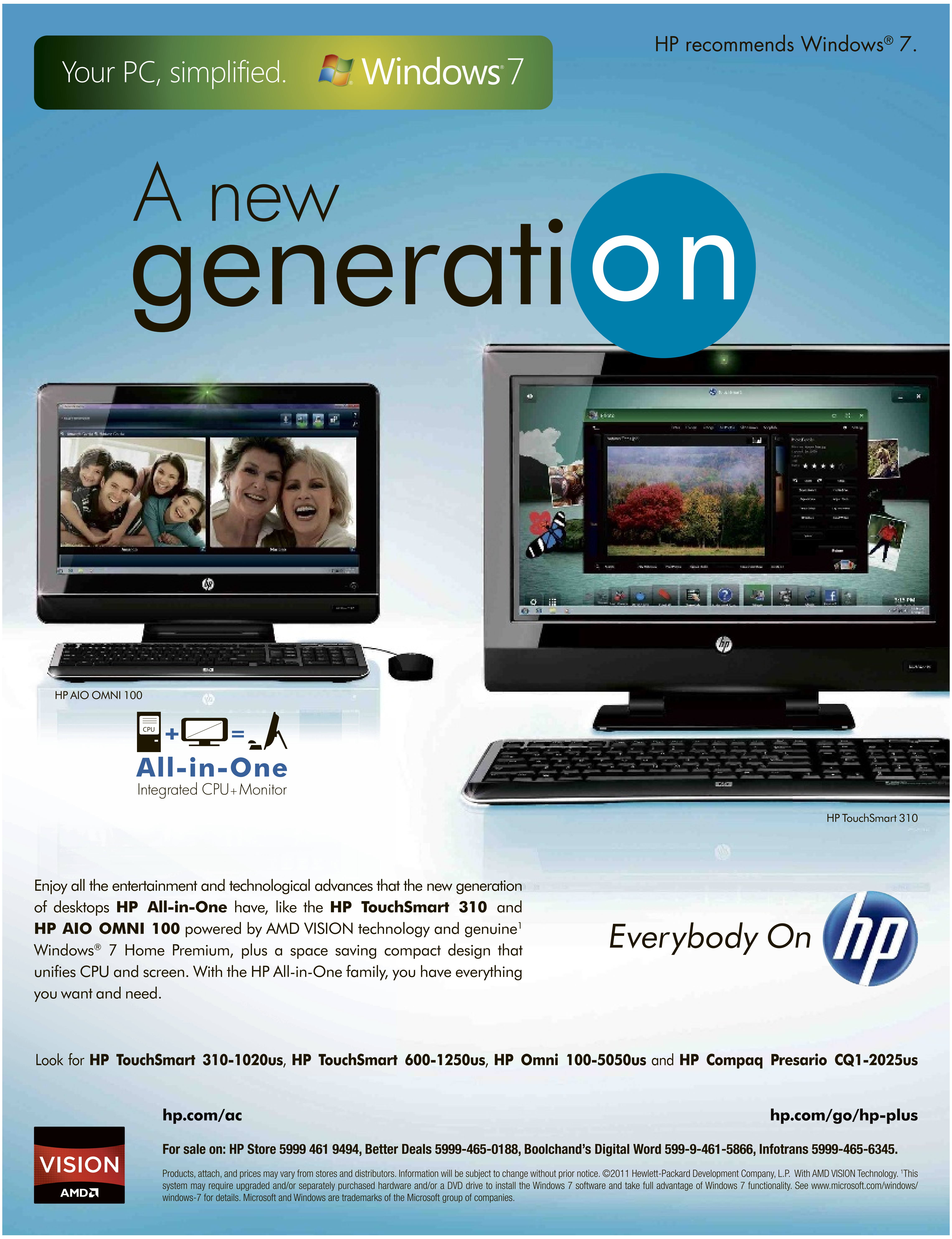

Van kannibaal tot karibeño (1)

De Verenigde Naties heeft het jaar 2011 uitgeroepen tot 'Internationaal jaar voor mensen van Afrikaanse afkomst', de Afrikaanse diaspora. In samenwerking met Unesco wordt dit jaar op Curaçao binnen deze context dan ook een serie activiteiten ontplooid. In een drietal afleveringen bestudeert onze medewerker Fred de Haas in 19e eeuwse geschriften de tot op de dag van vandaag doorwerkende vooroordelen over de Afro-Caribische mens en de weerstand die deze opriepen bij weldenkende blanke en zwarte intellectuelen van die tijd. Hierbij staan de opvattingen van de vaak geciteerde J.H.J. Hamelberg centraal. Aansluitend gaat hij in op de bewustwording van een eigen Creoolse 'identiteit', een thema dat nog steeds de gemoederen bezighoudt, zowel in het Caribisch gebied als onder de migranten in Nederland. De rol van de literatuur hierin was en is tot op heden van niet te onderschatten belang. De 'Antilliaanse' letterkunde is hiervan een sprekend voorbeeld. Vandaag aflevering 1.

Tekst: Fred de Haas Foto's: Archief

De geschiedenis van de koloniale tijd blijft inzichten verschaffen die ook in onze tijd nog van groot belang zijn om de reacties van de bewoners van de Cariben op eigentijdse situaties te kunnen begrijpen. Geschiedenis krijgt pas echt zin als er een verbinding met het heden tot stand kan worden gebracht.

Een van de historici die vaak is geraadpleegd en geciteerd in moderne geschiedkundige en sociologische werken is J.H.J. Hamelberg (1862-1918), die op het scharnierpunt van de 19e en 20e eeuw op Curaçao werkzaam was als tweede commies archivaris en die onder meer het bekende boek 'De Nederlanders op de West-Indische eilanden' schreef (Amsterdam, 1901). Om het onderstaande in het juiste historische perspectief te kunnen plaatsen moeten we ons realiseren dat er in de tijd van Hamelberg slechts ongeveer 24.000 mensen op het eiland Curaçao waren, waarvan het overgrote deel van Afrikaanse oorsprong was. Politiek gezien was er in die tijd van democratie geen sprake. Op het hele eiland waren er in 1894 maar 127 personen die 'mochten' stemmen. In dat jaar brachten er van die schamele 127 maar 9 hun stem daadwerkelijk uit. Het aantal kiesgerechtigden moest, volgens Hamelberg, laag worden gehouden omdat hij vreesde dat anders

J.H.J.Hamelberg

de blanken - in overdrachtelijke zin - zouden worden opgegeten door de zwarte bevolking.

Naar aanleiding van de opvattingen van Hamelberg, die ook niet wilde dat Joden allemaal kiesrecht zouden krijgen (hij vond dat afstammelingen van Portugese Joden geen loyale Nederlanders konden zijn) schreef de milde denker en strijder voor algemeen kiesrecht van de Curaçaose bevolking A.M. Chumaceiro, 'practizijn' aan het Hof van Justitie op Curaçao, een verhelderende brochure die hij de spottende titel gaf: 'Zal het Kiesrecht Curaçao tot het kannibalisme voeren?'

De heer Chumaceiro, die zijn boekje 'eerbiedigljk' opdraagt aan de heer J.H. Bergsma, de toenmalige Nederlandse minister van Koloniën, verdedigt krachtig de rechten van de (donkere) Curaçaose bevolking en zijn eigen Joodse bevolkingsgroep die op zo'n controversiële manier worden beschreven door Hamelberg. Hij valt de bevooroordeeldheid van Hamelberg die 'meer algemeen is dan men wel geneigd is te denken' scherp aan en verwijt hem dat hij de situatie op Curaçao slecht heeft waargenomen. Overigens betreurt Chumaceiro het dat 'een begaafd jongmens (i.c. Hamelberg), die onze schoone moedertaal (bedoeld wordt hier het Nederlands! FdH) zo goed meester is, op wiens stijl zo weinig valt aan te merken, zich alsnog van den zuurdesem des vooroordeels niet wist te ontdoen'.
Inzet van de discussie was het kiesrecht dat, volgens Hamelberg, niet in handen mocht vallen van de 'negers': 'Neen, dan wordt Curaçao een tweede Haïti, waar afgodendienst en menschenoffers weer in zwang zijn, dierlijkheid en kannibalisme met al hunnen afschuwelijkheden weer den teugel vieren'. Hamelberg steunt hier op de 'onthullingen, ons door Sir Spencer St. John van de toestanden op Haïti gedaan' (Spencer is in 1861 de Engelse consul-generaal van Haïti, FdH).

Het zou binnen het kader van dit artikel te ver voeren om in detail op het gloedvolle betoog van Chumaceiro in te gaan. Wel dient te worden vermeld dat de Nederlandse regering het kennelijk niet eens was met de opvattingen van Hamelberg en dat de overgrote meerderheid van de Koloniale Raad op 21 februari 1895 van mening was dat het Algemeen Kiesrecht aan de Curaçaose bevolking zou moeten worden toegekend.

'Negers zijn negers'
Naar aanleiding van de brochure van de - terecht - verontruste Chumaceiro meende Hamelberg in zijn boek met de titel 'Antiquarische denkbeelden buiten 'Antiquiteiten' (1895) antwoord te moeten geven op de brochure van Chumaceiro. Hij legt nog eens omstandig uit waarom je 'negers' beter niet het algemeen kiesrecht kan verlenen.
Om zijn lezers inzicht te verschaffen in het 'wezen', de 'identiteit', van de 'neger' maakte Hamelberg hierbij graag gebruik van werken die, eerder in de tijd, door Engelse auteurs over de bevolking van de West-Indische eilanden waren geschreven, onder anderen door Anthony Trollope (romanschrijver, 1815-1882) en James Anthony Froude (wetenschapper, 1818-1894).

Aron Mendes Chumaceiro

In 1860 schreef Anthony Trollope opmerkelijke dingen over 'het wezen' van de 'negers' en Hamelberg citeert in 'Antiquarische denkbeelden...' een aantal passages uit het werk van Trollope om zijn tijdgenoten te 'informeren' over deze bevolkingsgroep van Afrikaanse oorsprong. Hij vertaalt nauwkeurig enkele fragmenten uit Trollope's 'The West-Indies and the Spanish Main' en laat de passages die hij niet helemaal begrijpt gewoon weg. Hoewel Trollope over de zwarte bevolking van Jamaica schrijft, waar de slavernij in 1838 werd 'afgeschaft', projecteert Hamelberg onverstoorbaar de beschrijving van Trollope op de zwarte Curaçaose bevolking. Hij moet hebben gedacht: 'Negers zijn Negers'.

Portret van 'de' neger, tweede helft 19e eeuw
Het eerste citaat over de 'zwarten' komt (in de vertaling en spelling van Hamelberg, 'Antiquarische Denkbeelden... blz. 8 e.v.) uit 'The West-Indies and the Spanish Main' (Anthony Trollope, New York, Harper and Brothers, 1860):

'Zij (= de 'negers', FdH) hebben geen idee van een vaderland en geen rassentrots, daar zelfs onder henzelven het woord 'neger' de zwaarste belediging uitdrukt. Zij hebben geen eigen godsdienst (...).
Hij (de zwarte) heeft geen stap voorwaarts gedaan tot de beschaving van zijn blanken broeder, dien hij navolgt als de aap den mensch (sic!). Physiek is hij geschikt tot den zwaarsten lichamelijken arbeid, doch hij is lui, onverschillig omtrent maatschappelijke positie, zinnelijk en met weinig tevreden. Intellectueel schijnt hij niet tot volhardende studie in staat, doch, vreemd genoeg, op dit punt is hij eerzuchtig. Hij brandt van verlangen om als een geleerde beschouwd te worden; ...hij wijdt zich den godsdienst toe voor den schijn en heeft er vermaak in de kleine beleefdheden der samenleving na te apen. Hij veracht zich zelven en zou waarschijnlijk tevreden zijn een maand langer honger te lijden, indien hij voor één dag blank kon zijn en toch heeft hij gaarne, dat men hem eerbied bewijst; zwarte die hij is, denkt hij steeds aan zijn eigen waardigheid. Ik geloof niet dat opvoeding veel voor hem gedaan heeft in de West. Hij kan steeds waarnemen, doch zelden redeneeren. Ik wil hiermee niet zeggen, dat hij volstrekt geen verstand heeft. Hij maakt gevolgtrekkingen, doch hij strekt ze niet ver uit. Ik geloof, dat hij zelden het doel van naarstigheid en braafheid of de gevolgen van eerlijkheid begrijpt. Hij is niet altijd lui, misschien niet altijd onoprecht en zeker niet altijd een dief, doch zijn beweegredenen zijn vrees voor onmiddellijk volgende straf of hoop op onmiddellijk volgende beloning. Eenige deugden neemt hij over omdat zij de deugden der blanken zijn. Zij zijn hartstochtelijker dan de blanken, doch zelden zo wraakzuchtig. De geringste beleediging wekt hun onstuimigen toorn op, doch geen beleediging verwekt haatdragendheid. Zoo zijn ze ook zelden dankbaar, ofschoon vaak erkentelijk. Als een kind of een hond hebben zij gaarne, dat men notitie van hen neemt, doch zij hebben er weinig idee van een durenden eerbied in te boezemen. Zij houden het meest van hen, die het meest van hen verschillen en zij verachten den kleurling, die hen in ras nabij staat. Als zij eenmaal iemand als hun meester erkend hebben, zullen zij hem getrouw blijven, doch hoe meer zij dien meester vreezen, hoe meer eerbied zij voor hem hebben. Zij bekommeren zich niet om den dag van morgen, doch maken gaarne goede sier op den dag van heden. Zij beminnen hunne kinderen, doch in hun woede mishandelen zij hen soms vreeselijk. Zij zijn trots op hen als zij geprezen worden, doch verkoopen de eer hunner dochters voor een dollar. Zij zijn gulzig wat eten betreft, doch onverschillig om de kwaliteit van het voedsel. Zij houden van opschik en velen begrijpen het nut der zindelijkheid, doch zij zijn zelden ordelijk. Een kleinigheid maakt hen gelukkig en niets maakt hen voor altijd ongelukkig. Over het geheel lachen en zingen en slapen zij door het leven en, als te leven alles ware, zouden zij er zo slecht niet aan toe zijn.'

Anthony Trollope

Waarvan akte.

We laten het commentaar op bovenstaande beschrijving graag aan uzelf over en gunnen u nu een blik in het gedachtegoed van de Engelse heer James Anthony Froude, die in 1888 het boek 'The English in the West-Indies' schreef. Froude (spreek de 'ou' uit als de 'oe' in 'hoed') had gestudeerd in Oxford en was Regius Professor of Modern History. Niet de minste, dus. Al eerder had hij vastgesteld dat de zwarten in wezen over dezelfde capaciteiten beschikten als de blanken: 'with the same chances and with the same treatment, I (= Froude, FdH) believe that distinguished men would be produced equally from both races' (vertaling: bij dezelfde kansen en dezelfde behandeling denk ik dat er in gelijke mate mensen van eer en stand uit allebei de rassen voort kunnen komen).
Uit deze bewering trok Hamelberg de conclusie dat de geschriften van heren die zo objectief over de zwarte bevolkingsgroep schreven ons volle vertrouwen waard waren.
Laten we Froude eens zelf aan het woord over de 'zwarten' (in de vertaling van Hamelberg):

'Zeden in den technischen zin des woords hebben zij niet, daar zij geen zedewetten kennen, zoodat zij die ook niet verbreken kunnen... De vrouwen geven de voorkeur aan een lossen band, opdat zij den man kunnen verlaten, die hen slecht behandelt. En toch zijn zij niet losbandig. Er bestaat onzedelijkheid onder hen, doch een onzedelijkheid, die niet demoraliseert.
Zij stelen, doch als een overlevering uit den tijd, toen zij zelven nog roerende goederen waren en de wetten op eigendommen niet op hen toepasselijk waren. (...)
Toen zij nog slaven waren, waren zij gezeggelijk en gedeeltelijk beschaafd. (...) Zij hebben geen begrip van plicht en geven er daarom ook niet om dien te verwaarlozen. (...) Er is niet het minste teken, dat de meerderheid van hun ras in verstand en ontwikkeling vooruitgegaan is, integendeel, alles wijst op een tegenovergestelde richting.'

Lust u nog peultjes?
Het courante superioriteitsgevoel van de gemiddelde blanke uit die tijd springt naar voren in het volgende fragment uit 'The English in the West-Indies' (eerst in het Engels en dan in onze eigen vertaling): 'The blacks whom, in a fit of virtuous benevolence, we emancipated, do not feel particularly obliged to us. They think, if they think at all, that they were ill-treated originally, and have received no more than was due to them' (De zwarten die wij, in een aanval van naastenliefde, hebben vrijgelaten, voelen niet bepaald dat ze ons iets verplicht zijn. Ze denken, àls ze al denken, dat ze vroeger slecht zijn behandeld en dat ze gewoon gekregen hebben waar ze recht op hadden).

Eigentijdse 'zwarte' kritiek op Froude: John Jacob Thomas
Lang niet iedereen in de Cariben nam dit soort verhalen zomaar aan. Ook de Engelsen was de inhoud van het boek van Froude te gortig.

Nicholas Darnell Davis uit Georgetown, Brits-Guyana, verwierp in een pamflet uit 1888 (Don Quixote as a Cook's tourist) wat hij noemde 'the rampant Negrophobia displayed by that gentleman' (de ongeremde Negerhaat van die meneer).
Degene die het meest heeft gedaan om de ideeën van Froude cum suis aan de kaak te stellen was de intellectueel en Afro-Trinidadian John Jacob Thomas (1840-1889) die het boek 'Froudacity' schreef (Froudacity, West Indian Fables by James Anthony Froude, explained by J.J. Thomas, Philadelphia, Gebbie and Company, 1890). Hij gaf zijn boek een ludieke titel die je zou kunnen vertalen met 'Brutale Froudiaanse sprookjes'.
Op blz. 115 reageert Thomas op de laatst geciteerde bewering van Froude als volgt:

'What are we Negroes of the present day to be grateful for to the 'us', personified by Mr. Froude and the Colonial Office exportations? We really believe, from what we know of Englishmen, that very few indeed would regard Mr. Froude's reproach otherwise than as a palpable adding of insult to injury. Obliged to 'us', indeed!' (vertaling: Waarom zouden wij, Negers, dankbaar moeten zijn aan de 'ons' in de persoon van Mr. Froude en de uitgezonden krachten van het Ministerie van Koloniale Zaken? Van wat we weten van Engelsen, denken we dat maar heel weinig mensen het verwijt van Mr. Froude anders zouden opvatten dan als het duidelijk stapelen van de ene belediging op de andere. Ze zijn verplicht aan 'óns', ja. Dat is ándere koek!).
Overigens had zelfs Thomas zo zijn voorkeuren. Op blz. 168 van 'Froudacity' noemt hij een aantal Afrikaanse volken die op Trinidad terecht waren gekomen, zoals Yoruba's, Ibo's en Congo's. Hij zegt vervolgens over de laatsten: '(...) the Congoes, who always appeared to us an inferior tribe to all the others' (vertaling: De Congo's die in onze ogen altijd een stam waren die lager stond dan alle andere stammen). Een bepaalde vorm van discriminatie spreekt hier ontegenzeggelijk uit! Maar misschien waren die Congolezen ook wel niet van die plezierige mensen...
Thomas heeft nog veel meer gedaan. Hij schreef onder meer een van de eerste Creoolse grammatica's.

Theory and Practice of Creole Grammar (1869, The Chronicle Publishing Office, Port-of-Spain)
In Thomas' tijd sprak de meerderheid van de bevolking in Trinidad Frans Creools en deze verkeerden in een achterstandspositie ten opzichte van degenen die het Engels van de toenmalige koloniale machthebbers beheersten. De van huis uit Engels sprekende Thomas leerde het Frans Creools toen hij schoolmeester was in de plaats Savonetta. Hij wilde zijn leerlingen namelijk beter (dat wil zeggen, verstaanbaarder) onderwijs geven, in hun moedertaal dus. Omdat het Engels overal werd geïntroduceerd werd de Frans Creools sprekende bevolking langzaam maar zeker gemarginaliseerd.
Thomas was zich daarvan terdege bewust en besloot om hen een schriftelijk houvast te bieden door hun eigen taal te beschrijven en te analyseren. Hij begreep dat zoiets het aanleren van een tweede taal aanzienlijk zou vergemakkelijken. Om dit doel te verwezenlijken werkte hij drie jaar lang avond aan avond aan de samenstelling van een goed doordachte grammatica van het Creools, een van de eerste Frans Creoolse grammatica's in het Caribisch gebied. Een waar huzarenstukje, omdat hij nauwelijks beschikte over teksten in het Creools. Hij moest gebruik maken, zo legt hij uit in zijn Voorwoord, van liedjes (belair, calenda, jouba), uitdrukkingen, gezegdes en wat hij maar te pakken kon krijgen in het Creools. Het resultaat is zonder meer prijzenswaardig te noemen. U kunt de volledige inhoud van zijn grammatica op het internet bekijken.
Thomas was zich ervan bewust dat taal en identiteit nauw met elkaar samenhingen en dat de 'identiteit' van de bevolking van Afrikaanse origine een andere was dan die welke werd beschreven door schrijvers en geleerden als Trollope en Froude.

In de volgende aflevering zullen we de ontwikkeling in het denken over het hachelijke en ietwat modieuze thema 'identiteit' aan de orde stellen.

Leesvoer

De kok - Martin Suter

De kok is het nieuwste boek van Martin Suter. Hoofdpersoon van de roman is Maravan, een uiterst getalenteerde, gepassioneerde kok.
Op Sri Lanka heeft zijn oudtante hem ingewijd in de kunst van het koken, onder meer in het bereiden van lustopwekkende gerechten. Maar hij werkt ver onder zijn niveau als kokshulpje in een sterrenrestaurant in Zürich, want hij is asielzoeker.
Als hij ontslagen wordt omdat hij af en toe een duur stuk keukengereedschap leent voor experimenten thuis met moleculair koken, stelt zijn heethoofdige collega Andrea hem voor gezamenlijk een cateringbedrijfje voor liefdesmenu's te starten.
Aanvankelijk koken ze voor stellen die door een seksueel therapeute worden aangedragen. Maar het succes van Love Food spreekt zich rond en een veel kapitaalkrachtigere clientèle dient zich aan: politici en mensen uit het bedrijfsleven - en hun grijszones. Maravan is bezorgd dat hun zaak 'onfatsoenlijk' wordt.

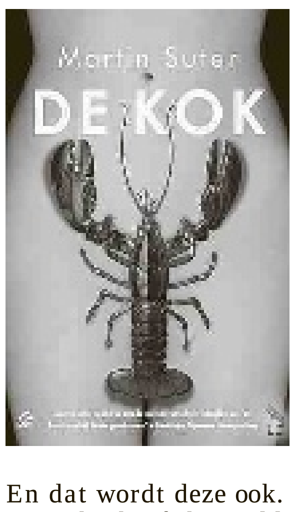

En dat wordt deze ook. Maar hij heeft het geld dringend nodig om zijn familie in Sri Lanka te ondersteunen. Wereldwijde financiële crisis, een burgeroorlog in Sri Lanka en een bedrijf dat onopgemerkt een succes is: Love Food, voor een discreet tête-à-tête. De schrijver zit zo dicht op de huid van onze moderne tijd. Mét recepten.

De Zwitserse schrijver Martin Suter leeft afwisselend op Ibiza en in Guatemala. Hij schreef onder meer columns en misdaadromans, won meerdere (internationale) prijzen en zijn werk is verfilmd. Tegenwoordig schrijft hij ook liedteksten en theaterstukken.

Titel: De kok
Auteur: Martin Suter
Uitgever: Signatuur
ISBN: 9789056723774

Ars poëtica

Geboorte van de kleuren

Het grijs hield vol dat alles wit was
wat niet zwart was, dat alles dag was
wat niet nacht was. De vele kleuren
verbleven clandestien in het zonlicht
dat hen nog niet kon velen.

Wat wij nu rood vinden was wijnwit.
Oranje? Volle-melkwit.
Geel was een heel oud wit.
Groen, een grijzend wit.
Het blauw was nog zo bleu.
Indigo bleef maar bleken.
Violet werd olievet.

En verder was er zwart. Elke nacht
waren de tijden zwart. Elke zee
was zwart, elk woud, elk werelddeel.
De kunst was zwart, zo zwart als
de wereldziel. De inkt was Oost-Indisch
kleurendoof.

Moest er nog daglicht wezen?
vroeg de ochtend soms, of liever
vroeg de regen ('t regende pijpenstelen). De zon scheen daardoorheen
en kleurde als een boei,
werd een oranjeappel,
verschoot van vroeg goud
tot geel en groen,
zag dan weer blauw,
waste met indigo
een bloembed, violet.

De eerste regenboog
sprong in het eerste oog.

Uit: 'In een mum van taal', Stefaan van den Bremt, 2002

CARIB publishing

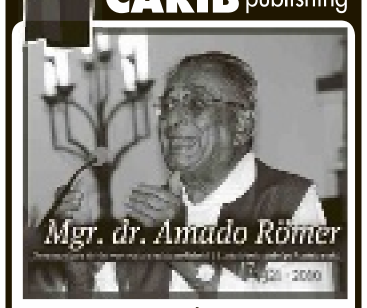

Mgr. Dr. Amado Römer
Onvermoeibare strijder voor sociale rechtvaardigheid
Mgr. Dr. Amado Römer was een zeer gewaardeerde priester op Curaçao. Hij heeft zich ontwikkeld tot een grote voorvechter voor sociale rechten en is van grote betekenis geworden voor Curaçao.
In dit eerbetoon, geschreven door Prof. Valdemar Marcha, wordt een beeld geschets van het leven en werk van Amado Römer en de reacties op zijn overlijden. Het boek is in Full Color en bevat alle teksten in het Nederlands èn het Papiaments. Het boek bevat niet eerder gepubliceerd fotomateriaal.
Nu verkrijgbaar bij de boekhandel

Milieu

Mangroves gedecimeerd

De spectaculaire groei van de aquacultuur in Latijns-Amerika gaat ten koste van de laatste mangrovewouden in de regio. Dat betekent ook een zeker einde voor honderdduizenden plaatselijke vissers, want de mangrovemoerassen op de grens van land en zee fungeren als broedkamer voor veel tropische vissoorten en andere zeedieren.

Ecuador, dat in de jaren zeventig met de kweek van garnalen begon, telde in 1994 nog 360.000 hectare mangrovewouden. Nu is daar volgens Ecuadoraanse milieuorganisaties nog 108.000 hectare van over, en dat is vooral een gevolg van nieuwe kweekvijvers. Een einde van de neergang is niet meteen in zicht. In 2008 reguleerde de regering van president Rafael Correa de activiteiten van garnalenkwekers in kwetsbare gebieden waar ze voordien niet mochten komen. "Het decreet laat activiteiten toe die pertinent illegaal zijn, zoals het in gebruik nemen en uitbreiden van kweekvijvers", zegt María Dolores Vera van de Nationale Coördinatie voor de Bescherming van het Mangrove-ecoysteem in Ecuador, een niet-gouvernementele organisatie. "Daarvoor wordt het mangrovewoud weggekapt, terwijl de rivieren en de estuaria vervuild worden met het afval dat de kwekerijen lozen."

Razendsnelle groei

De potentiële schade is nog groter in Brazilië, dat goed is voor 9 procent van alle mangrovewouden op aarde, en Mexico, dat 5 procent onder zijn hoede heeft. Naast Ecuador en Chili zijn Brazilië en Mexico ook de grootste producenten van gekweekte garnalen, schelpdieren en vis in Latijns-Amerika.

Nergens ter wereld groeit de aquacultuur sneller. Volgens een rapport van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de VN (FAO) produceerde Latijns-Amerika tussen 1970 en 2008 elk jaar gemiddeld 21,1 procent meer garnalen, vis en zeevruchten.

In Brazilië gaan er vooral mangrovewouden voor de bijl in de deelstaten Bahía, Ceará en Río Grande do Norte, zegt Carlos Alberto Santos van de Beweging van Vissers en Traditionele Vissers in Brazilië. Volgens hem zijn het vooral transnationale ondernemingen die in Brazilië steeds meer garnalenkwekerijen beginnen. Maar ook voor havens, scheepswerven en hotels verdwijnen in Brazilië mangrovewouden.

De kleine Braziliaanse vissers ijveren voor een aanpassing van de boswet om de verdere teloorgang van de mangrovewouden in hun land tegen te houden. Maar vanuit industriele hoek komt daartegen veel weerstand.

Keurmerk

Ooit strekten de mangrovewouden op aarde zich uit over een oppervlakte van meer dan 200.000 vierkante kilometer. Nu is daar maar een fractie van over. Volgens de FAO verdween tussen 1980 en 2005 alleen al 35.600 vierkante kilometer.

Mangrovewouden spelen een belangrijke rol in de voortplantingscyclus van veel tropische zeedieren, filteren het kustwater en beschermen kustgebieden tegen stormen en erosie. Indirect houden ze op die manier ook het toerisme in stand, een belangrijke inkomstenbron voor veel kustgebieden.

Milieubeschermers en traditionele vissers verzetten zich tegen pogingen van garnalenkwekers om een keurmerk in te voeren voor garnalen die zouden zijn gekweekt zonder nadelige effecten op mangrovewouden of op de plaatselijke bevolking. Ze argumenteren dat de kweek van garnalen in kustgebieden altijd ernstige ecologische gevolgen heeft en voor sociale conflicten zorgt.

Spotlight op dieren

Leverprobleem bij de kat

Tekst: Margot Hack

Wanneer de lever van een kat niet goed werkt, zijn er vier ziektes het vaakst verantwoordelijk:
- Leververvetting
- Lymphoma (een type kanker)
- Feline infectieuze peritonitis
- Cholangiohepatitis

De meest voorkomende van deze vier is de leververvetting, die optreedt wanneer een kat overgewicht heeft en een lange periode zonder voedsel zit (dus elke oorzaak die de eetlust van een kat wegneemt, kan als serieuze complicatie leververvetting geven).

De volgende vaak voorkomende oorzaak van een falende lever is cholaniohepatitis. Dit is een bacteriële infectie met een redelijk goede prognose. De andere twee oorzaken hebben een veel slechtere prognose, dus het is belangrijk om te weten met welke aandoening u te maken heeft. Idealiter zou de diagnose door middel van een biopt (stukje lever dat onderzocht wordt) gesteld worden, maar als die mogelijkheid er niet is, dan leveren de geschiedenis van het dier en andere testen (bijvoorbeeld echo) informatie op.

In dit stukje zullen we wat dieper ingaan op de cholangiohepatitis, omdat die relatief onbekend is bij een hoop mensen.

Het woord cholangiohepatitis is te ontleden in chol (wat bij gal vandaan komt), angio (betekent bloedvat), hepat (lever) en itis (ontsteking). Kortom, een ontsteking van de lever en galwegen. Gal is een groen materiaal dat door de lever gemaakt wordt en door de galbuizen vervoerd wordt naar de galblaas. De galblaas is een groen zakje waar de gal in bewaard wordt. Wanneer de juiste hormonale signalen worden gegeven, zal de galblaas samentrekken en gal via een buisje de dunne darm inspuiten.

Gal heeft verschillende functies. Het emulgeert (verandert de samenstelling van) vetten in het voedsel zodat het lichaam het kan absorberen. Het fungeert ook als een medium om afvalstoffen van de lever in te dumpen en af te voeren. Gemengd en gebonden in de gal kunnen deze afvalstoffen niet door het lichaam geresorbeerd worden en het lichaam veilig verlaten via de ontlasting.

Dit is een goed systeem, maar er kunnen problemen optreden wanneer bacteriën die in de dunne darm leven door de galbuis naar boven opkruipen en de lever binnendringen. De lever is normaal gesproken steriel (vrij van bacterien). Het gevolg is ontsteking en de lever kan stoppen met functioneren.

Vaak gaat deze aandoening bij de kat gepaard met darmontsteking en alvleesklierontsteking. Waarom dat zo is, zal ik u volgende week uitleggen en ook meteen laten weten hoe dit probleem opgelost kan worden.

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

Animal Rights Aruba

We save, We care, We educate!

E-mail: ara@setarnet.aw
Website: www.Animalrightsaruba.org
Tel: 5887709/5945393
Voor donaties: via Paypall zie website

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Schoonmaker; 6. gespierde torso; 12. gebraad; 14. machinepistool; 15. bazige vrouw; 17. thans; 18. open plek in een bos; 20. voegwoord; 21. Frans lidwoord; 22. domkop; 24. korreltje; 25. zwarte delfstof; 26. Turkse titel; 28. groente; 29. atmosfeer overdruk; 31. klimop; 35. geraspte snuiftabak; 37. kledingstuk; 38. bezittelijk vnw.; 40. gast; 43. Engels bier; 45. water (Fr.); 47. spoedig; 48. deel van een schip; 50. schat; 51. slaapgelegenheid; 53. voorzetsel; 54. persoonlijk vnw.; 55. nieuw; 56. Engelse ontkenning; 58. muzieknoot; 59. bijb. figuur; 61. oude It. munt; 63. hoogvlakte; 64. lijmtang.

VERTICAAL:
1. Chinese groente; 2. bijwoord; 3. gewicht; 4. duikbommenwerper; 5. vogelproduct; 7. spil; 8. brede sjaal; 9. kraag; 10. voorvoegsel; 11. sukkel; 13. meubelstuk; 16. uitroep van pijn; 18. strop; 19. grootmoeder; 21. Chinese afstandsmaat; 23. stuk hout; 25. deel van India; 27. strafwerktuig; 30. plaats in Duitsland; 32. Europeaan; 33. vaartuig; 34. papegaai; 36. wortel; 38. niet diep; 39. buidel; 41. kaartruitertje; 42. chemisch element; 44. leerling (Fr.); 45. cijfer; 46. wisselgebruik (It.); 47. soort stof; 49. voegwoord; 52. boom; 54. duw; 57. zwaardwalvis; 59. Frans lidwoord; 60. dierengeluid; 61. zijde van een schip; 62. oude lengtemaat.

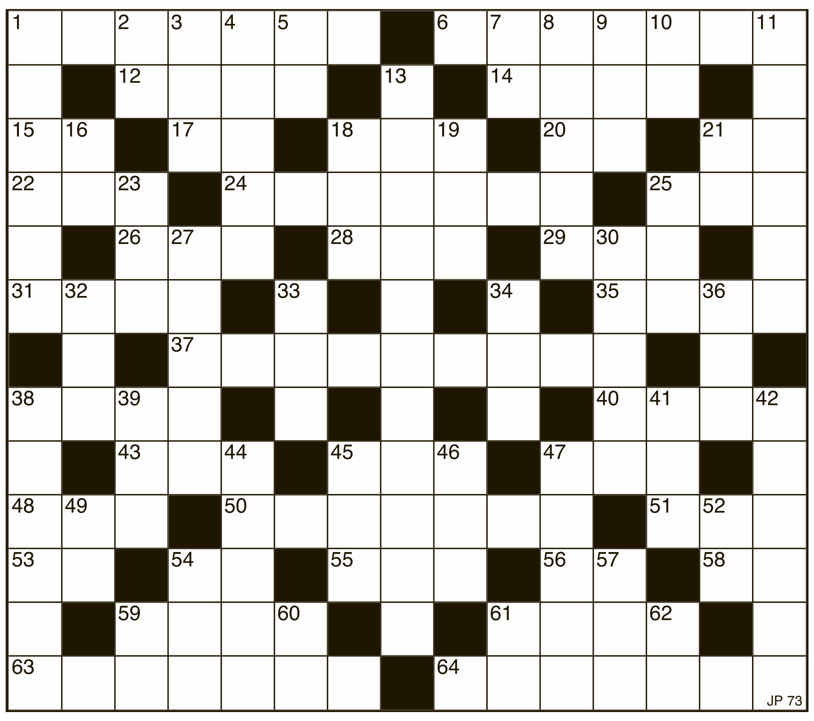

Winnaars van de Amigoe-prijspuzzel van vorige week zijn:

Geen winnaar
-
Aruba

R. Pieternella
Tamaracostr. 13
Curaçao

De winnaars kunnen na identificatie hun prijs van 25 gulden ophalen tijdens kantooruren op het kantoor van de Amigoe. Curaçao: Scherpenheuvel z/n, Aruba: Bilderdijkstraat 16-2. Oplossingen moeten op Aruba uiterlijk woensdag om 12.00 uur zijn ingediend. Op Curaçao moet de oplossing uiterlijk donderdag om 12.00 uur worden ingeleverd op het kantoor van de Amigoe of worden gedeponeerd in de Amigoe(toto) bussen bij Centrum Mahaai, Centrum Piscadera, Vreugdenhil. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: 'Amigoe-puzzel'. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar (+5999) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

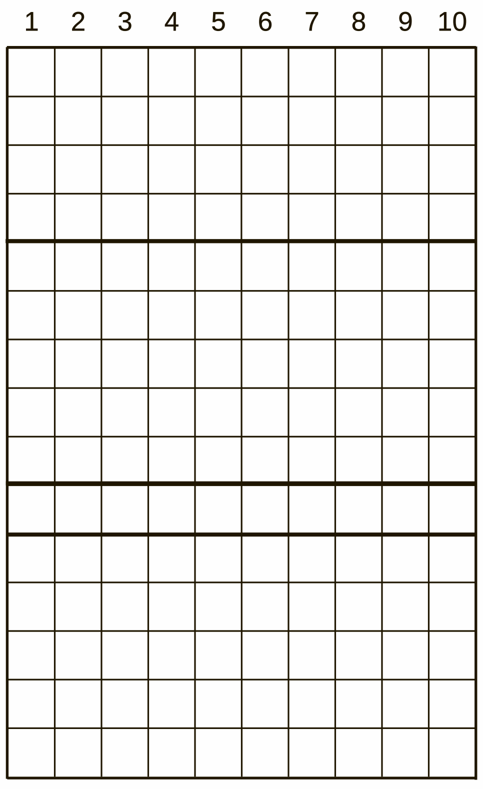

1. Flink - rijtuig - kledingstuk;
2. deel van de hals - belhamel - fair;
3. modder - onhandig - vals;
4. slim - universiteitsbode - scheproeispaan;
5. kameraad - soort aardappel - dag en nacht;
6. taaie lekkernij - Cubaanse dans - sterke drank;
7. papierballetje - stapel hooi - wedstrijd tussen twee zeer goede ploegen;
8. wagenvracht - stad in Engeland - bevel iets na te laten;
9. vrucht - richting - muziekgezelschap;
10. Europeaan - deel van het lichaam - bezield.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

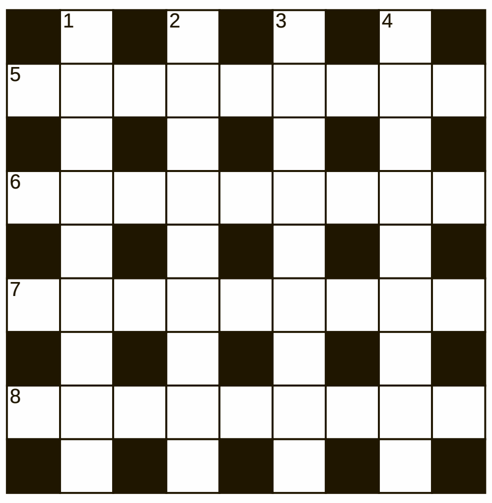

Horizontaal:
5. Enorm grote tapkast? (7);
   Stijl waarbij kleding niet in de smaak valt (5);
6. Beoordeel het beste van het beste! (4);
   Plaats van waterafvoer (7);
7. Poenige tv-presentator (7);
   Gebrekkige echtgenoot en partner (5);
8. Taaie toespraak (8);
   Uitrusten geeft een argument (5).

Verticaal:
1. Gefundeerd teruggevonden (7);
   Meer in lijn met een jurist (7);
2. Hongerig en sterk beest (5);
   Pier met karakter (8);
3. Job zit in de weg (4);
   Met genegenheid citeren (8);
4. Het is om bang van te worden (7);
   Creëer een grote hoeveelheid! (5).

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

S	R	N	E	L	L	E	T	T	I	U	O	S
U	D	U	T	I	E	T	I	R	A	R	P	N
B	R	N	E	E	G	A	K	K	E	L	X	A
I	G	E	I	D	W	E	E	T	A	L	E	K
G	N	L	L	W	O	G	Z	E	E	L	K	N
IJ	I	L	A	A	N	C	O	P	L	E	O	I
D	G	E	P	A	T	E	S	E	R	F	L	V
E	A	M	L	B	M	N	G	B	E	I	O	T
L	R	E	U	L	E	E	E	E	I	U	B	N
K	D	R	W	T	T	G	G	M	T	L	A	A
D	E	T	I	T	K	T	T	S	M	K	I	M
N	G	U	L	A	S	S	N	P	N	E	D	A
O	B	I	A	E	I	R	E	P	M	I	W	I
V	V	R	B	U	D	R	O	O	K	O	R	D
A	P	S	N	K	IJ	R	M	E	O	R	T	P
S	A	K	K	S	E	R	O	T	T	I	P	S

Asbest
Avondkledij
Buitenspel
Codeur
Diabolo
Diamantvink
Emmentaler
Expo
Gedraging
Gibus
Kans
Kluif
Knuist
Koord
Lekkage
Pittoresk
Prinsgemaal
Rariteit
Roemrijk
Spraakgebrek
Stomp
Tegenwind
Tremel
Uittellen
Vilttegel
Weetal
Wimper
Wulp
Zeel

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

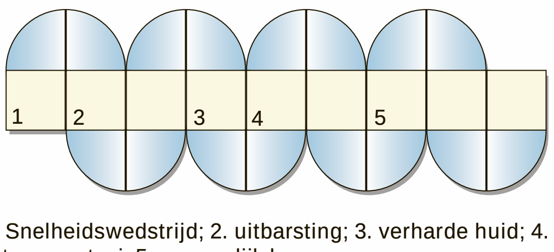

1. Snelheidswedstrijd; 2. uitbarsting; 3. verharde huid; 4. rijtoer per taxi; 5. vrouwelijk beroep.

© Puzzelland/110813

SUDOKU

		5			3	2	1	
				5	4		6	9
	9	1	8			4	3	
		2	7	3				
				9	6	5		
3	5							6
		3					4	8
8					7		9	2
	4			2				1

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

4	1	5	8	9	6	3	2	7
7	6	8	2	3	5	1	4	9
2	3	9	4	1	7	5	8	6
6	4	2	3	5	1	9	7	8
5	7	3	9	2	8	6	1	4
9	8	1	6	7	4	2	5	3
3	5	6	7	4	2	8	9	1
8	2	7	1	6	9	4	3	5
1	9	4	5	8	3	7	6	2

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Malen; 5. mam; 8. fabel; 13. oren; 14. sirih; 16. lori; 17. ets; 18. sax; 19. som; 21. ran; 22. spin; 25. lion; 27. helm; 28. taf; 30. vree; 32. lena; 33. risee; 35. dole; 37. ik; 38. klam; 39. etre; 40. er; 41. desk; 43. mokka; 45. nice; 47. leem; 49. res; 50. heet; 52. dril; 54. sont; 56. noe; 58. reu; 60. pui; 61. war; 63. aero; 65. vrijaf; 67. bari; 68. litho; 69. els; 70. wijten. VERTICAAL: 1. Moer; 2. art; 3. lessen; 4. en; 5. mix; 6. ar; 7. mis; 9. al; 10. borneo; 11. era; 12. link; 14. san; 15. hol; 18. sim; 20. miv; 23. plakker; 24. aas; 26. ordenen; 27. hekel; 28. timor; 29. feeks; 31. elect; 32. lid; 33. ram; 34. eta; 36. ere; 42. sedert; 44. kei; 46. ietwat; 48. mir; 50. hoi; 51. knal; 53. lev; 54. suf; 55. crin; 57. oei; 59. ure; 60. pas; 62. are; 64. oh; 66. ijl; 67. bij. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Kasielwet; 6. opperiode; 7. blowerpen; 8. sjezenden. Verticaal: 1. Rappeltje; 2. titelwijze; 3. sluiereng; 4. weldoener. Anagram: tand-dante-Pedant; elan-navel-Levant; raam-drama-Armada; peil-plein-Nippel; rede-dreef-Bederf; rust-steur-Unster; ader-kader-Rokade; keet-kreet-Ekster; staf-staaf-Asfalt; veel-euvel-Ulevel. Gevraagd woord: PLANBUREAU. Woordzoeker: OPWINDEND Puzzelslang: 1. Waterig; 2. grap; 3. phoebus; 4. smet; 5. titelen. Het sleutelwoord luidde: WEGPESTEN.

'Bestseller'

Het is op Sint Maarten een ongekend gebeuren. Maar het is officieel en bijzondere kookboeken mogen zich altijd al op een meer dan normale belangstelling bij het grote publiek verheugen. Het door wijlen Yvette Hyman samengestelde en geschreven kookboek From Yvette's Kitchen To Your Table - A Treasury of St. Martin's Traditional & Contemporary Cuisine is uitverkocht, meldt de prestigieuze lokale uitgeverij House of Nehesi Publishers (HNP).

Tekst: Hans Vaders Foto's: Saltwater Collection

In een recordtijd van amper zeven weken sinds de introductie van het boek in juni liggen er volgens Jacqueline Sample, directeur van HNP, nog slechts enkele tientallen exemplaren in de schappen van de boekwinkels en bij familieleden van de auteur die belast zijn met de distributie.

"De beslissing om te komen tot een herdruk From Yvette's Kitchen ligt geheel bij de familie van de overleden met eerbewijzen overladen chef", zegt Sample in een reactie.

"We zijn de bevolking van Sint Maarten bijzonder dankbaar dat ze zich zo enthousiast tonen. Ook toeristen waren zeer geïnteresseerd en kochten een exemplaar van dit zo prachtig uitgevoerde boek over onze nationale traditionele cuisine."
From Yvette's Kitchen, dat 312 pagina's in kleurendruk beslaat, bestaat uit dertien hoofdstukken en omvat appetizers, soep, kip- en vleesgerechten, vis en zeevruchten, salades, dumplings, rijst en fungi, brood en desserts.

Sample: "De lezer vindt in het boek recepten voor souse, de immer populaire Johnny cake en conch Yvette's. Favorieten als lamsbout, kokostaart, guavaberry en soursop drink scharen zich uiteraard ook onder de ruim 200 recepten à la Yvette in haar Treasury of St. Martin's Traditional & Contemporary Cuisine."
Ten overvloede voegt de uitgeefster hier nog aan toe dat het succes van het boek de toenemende aandacht weergeeft voor boeken die gepubliceerd worden in het Caribisch gebied.
En dit laatste kan ik niet anders dan beamen of het nu gaat om het beschrijven van de culinaire geneugten van deze prachtige eilanden, receptuur die steunt op de overlevering van moeder op dochter en in een symbiose van de eetgewoonten van diverse culturen die zich daar tijdelijk of definitief vestigden. En het is niet voor niets dat levenskunst en daarbij behorende uitingen als poëzie en literatuur daarin een belangrijke rol vervullen.

Het nieuwe land Sint Maarten vormt daarop geen uitzondering met daarbij de nadruk op de oude geraffineerde traditionele Franse keuken en haar pittige, kruidige West-Indische tegenhanger. Het dollareiland biedt een keur aan restaurants, variërend van goedkoop tot très chic met extreem hoge prijzen. Kwaliteit voert evenwel de boventoon waarbij verse vis en zeevruchten op vrijwel iedere menukaart prominent aanwezig zijn.

Aan de gast de keuze om dan te opteren voor de Creoolse variant - bijvoorbeeld à la Yvette - met de vele specerijen of de voorkeur te geven aan de klassieke Franse wijze van bereiding met een keur aan veldkruiden. En wat is er heerlijker voor de maaltijd eerst een aperitief te gebruiken op basis van een voortreffelijke rum uit de regio en daarna het diner op te luisteren met een perfecte Bordeaux of een koude, naar Loirekiezel smakende Sancerre?

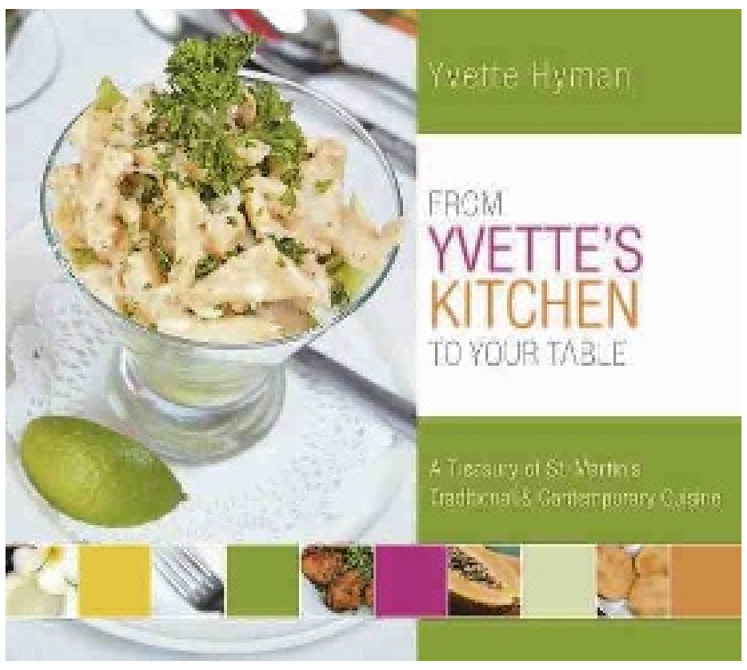

Panfried snapper.

KOOK MEE MET MAY

Karkó met dumplings

Voor de karkó:
2 pond karkó, platgeslagen met een houten vleesklopper, goed afgespoeld met limoen, in stukjes gesneden
1 eetlepel gewone olijfolie
1 ui, schoongemaakt en klein gesneden
3 tenen knoflook, gepeld en fijn gehakt
1 groene paprika, zaden en zaadlijsten verwijderd
3 plumtomaten, vellen en pitten verwijderd
1 promèntè, zaadjes verwijderd, klein gesneden
zout en vers gemalen zwarte peper
water

Voor de dumplings:
2 cups tarwebloem
1 theelepel bakpoeder
1/2 theelepel zout
1 eetlepel roomboter

De karkó:
In een diepe koekenpan de ui bakken in de olie, de volgende 4 ingrediënten toevoegen en alles 15 minuten op een laag pitje laten pruttelen. Zonodig water toevoegen.Afmaken met zout en peper.
De karkó aan de saus toevoegen en 5 minuten laten meepruttelen. Saus op smaak brengen.'

De dumplings:
De bloem, het bakpoeder en het zout samen zeven. De boter met de handen er door wrijven. Genoeg water toevoegen om een stevig deeg te maken.
Met een lepel stukjes van het deeg in de saus op de karkó arrangeren, en na 5 minuten keren en meekoken tot ze gaar zijn.

Met rijst of funchi en gebakken banaan serveren.
Voor 4 personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Enate Chardonnay 234

Druifsoort:	Chardonnay
Streek:	Somontano, Spanje
Kleur:	Goudgeel
Geur:	Rijpe appels, citrus, mango en ananas
Smaak:	Mineralig met mango, ananas en appels

Wat een prachtig gerecht van May! Weer zo een dat er echt uitspringt! Hiervoor een prachtige Chardonnay uit Spanje gekozen die alleen op roestvrij staal gerijpt is, dus geen eik. Enate is een modern wijnhuis dat de laatste jaren enorm populair is geworden. Hun wijnen zijn niet traditioneel, maar bewijzen juist hoe veelzijdig de wijn van Spanje kan zijn. Het is een redelijk jong bedrijf dat zich in 1991 vestigde. Hun doel was om hoogwaardige wijnen te produceren uit de streek Somontano en dit is hen ook zeker gelukt. Deze Chardonnay is zeer expressief met enorm veel aroma's en de smaak van tropisch fruit, citrus en appels. Vanaf het moment dat u hem ruikt, zult u er verliefd op worden. Dit fruitige karakter van de wijn gaat perfect samen met het gerecht van de week en u zult beslist niet teleurgesteld zijn!

Santé!

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro en uw favoriete supermarkt

Het genot van wijn

De wijnwereld, Duitsland

Ja, na Argentinië weer terug naar de Oude Wereld, dit maal naar Duitsland! Ja zeker, velen van u zullen denken dat er op wijngebied niet zoveel te beleven valt daar, maar bereidt u zich maar voor, want de kwaliteitswijnen van dit land zijn ongelofelijk smakelijk. Gedurende vele jaren waren de internationale schappen gevuld met wijnen zoals Zeller Schwarze Katz en Liebfrauenmilch. Was dit de maatstaf voor Duitse wijnen? Was er niets beters te verkrijgen? Wel, sinds 2000 begon dit gelukkig te veranderen en momenteel kunnen we de betere Duitse wijnen mondiaal verkrijgen. Helaas op Curaçao nog niet in grote aantallen, maar ze zijn er wel.

Tekst: Licores Maduro

Maar liefst 63 procent van alle aangeplante wijndruiven in Duitsland is wit. De Riesling domineert hier bij 23 procent van de totaal aangeplante wijngaarden. Enkele andere witte druiven die voor de wijnproductie gebruikt worden zijn de Müller-Thurgau, Weissburgunder (Pinot Blanc), Silvaner, Scheurebe en Gewürztraminer. Rode wijnen worden minder geproduceerd en zijn minder populair dan de witte wijnen. De populairste rode druiven zijn de Spatburgunder (Pinot Noir) en de Dornfelder.

Net als in andere Europese landen heeft men in Duitsland ook verschillende kwaliteitsniveaus. Deze zijn:
1. Deutscher Tafelwein: het laagste niveau, meestal zijn het wat zoetere wijnen zonder een gespecificeerd karakter.
2. Landwein: een wat drogere tafelwijn met enige regionale stijl.
3. Qualitätswein: droge of enigszins zoete wijn waaraan voor de gisting suiker is toegevoegd om het alcoholgehalte te verhogen.
4. Qualitätswein mit Prädikat: hier beginnen wat mij betreft de betere wijnen.

Deze wijnen zijn op kwaliteit gekeurd en komen uit een bepaalde streek, vaak ook uit een bepaalde wijngaard.

Er wordt bij de Qualitätswein mit Prädikat onderscheid gemaakt in het natuurlijke suikergehalte van de wijnen. De categorieën:
a. Kabinett: droge of halfdroge wijnen, meestal licht van karakter.
b. Spätlese: steviger en vaak zoeter dan de Kabinett.
c. Auslese: zoeter dan de Spätlese, vaak met een honingachtige toets, mooi van smaak en met een goede afdronk.
d. Beerenauslese: zeer zoet met een geconcentreerde smaak.
e. Eiswein: geconcentreerd en zeer zoet en aromatisch.
f. Trockenbeerenauslese: intens zoet en aromatisch, prachtige wijn.

Het mooiste is dat deze wijnen schitterende zuren hebben. Er wordt onderscheid gemaakt in de Qualitätswein mit Prädikat-wijnen in hun niveau van zoetheid. Maar de typerende frisse zuren van deze wijnen brengen de balans. Dus ja, Duitse wijnen kunnen vaak erg zoet zijn, maar er zijn genoeg droge varianten geproduceerd van het Kabinett-niveau.

Ziet u wel, er is veel aan de hand in dit prachtige land. De Rieslings zijn vaak super aan te raden bij oosterse gerechten. Vooral Thaise en Vietnamese gerechten gaan perfect samen met vele van de Kabinett en Spätlese Rieslings. Ook met blauwe kaas en foie gras is een Spätlese of een Auslese bijzonder aan te raden! Wij zullen het in de toekomst vaker over bepaalde streken en aparte wijnen van dit land hebben, maar voor vandaag was dit alvast een kleine introductie over de wijnen van Deutschland!

Tot volgende week.

ÑAPA Business
13 augustus 2011

Nieuwste trend: 'Authenticiteit'

Authenticiteit is helemaal 'in'. Het is dé trend van 2011 om voor authenticiteit te gaan. Trends kun je aan je voorbij laten gaan, maar onbewust volgen we trends op allerlei gebied en sluipen ze ons leven binnen. De definitie van authenticiteit is: de mate waarin iemand trouw is aan zijn eigen persoonlijkheid, geest of karakter. Het past ook helemaal in het tijdbeeld van nu, want we leven in het transparantietijdperk en vertrouwen en een integere reputatie zijn de trefwoorden die hierbij passen.

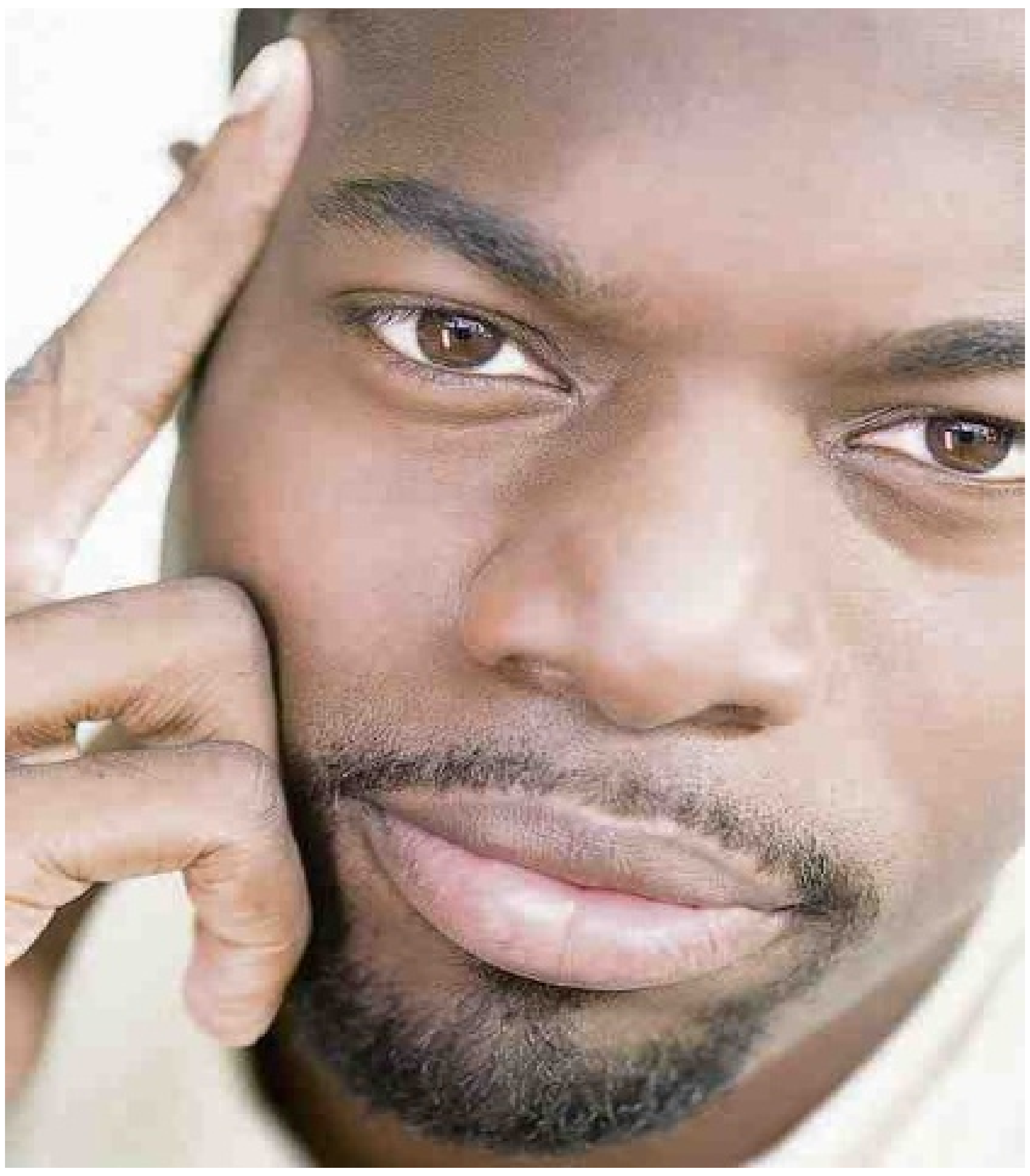

Tekst: Judice Ledeboer

Het transparatietijdperk heeft de wereld van ondernemingen en hun bestuurders in hun greep. Wereldwijd zijn daar de gevolgen van te zien. Corruptie en bedrog worden aangepakt en we hebben te maken met 'schandalen' die zijn weerga niet kennen. Boekhoudschandalen kwamen aan het licht en hebben het vertrouwen in grote bedrijven ernstig geschaad, financiële heilige huisjes (banken) worden omver gegooid en volksopstanden in landen met een dictatuur zorgen voor onrust en het verdrijven van de dictator en zijn consorten. De mens anno 2011 pikt het niet langer dat er dubbele agenda's bestaan, leugens worden verteld en onderdrukking plaatsvindt. Men eist vrijheid en transparantie. Bestuurders moeten het vertrouwen herwinnen. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat de reputatie van ondernemingen uiteindelijk bepaald wordt door vertrouwen. Er zijn al bedrijven en overheidsinstellingen die zich in deze nieuwe trend willen herkennen en hier wordt vooral via marketing aandacht aan besteed.

Oprecht
De behoefte aan authenticiteit is een gezonde behoefte bij de mens. Wij voelen haarfijn aan of iets oprecht is, maar we worden op het verkeerde been gezet door marketingtechnieken en leugens die 'overtuigend' bij de mens naar binnen wordt gepompt via reclame en publiciteitsstunts. Mensen met een kritische stem worden genegeerd en buitengesloten. De klokkenluiders-affaire in de bouw in Nederland is daar een voorbeeld van. De klokkenluider werd veracht en gemeden en verloor zijn waardigheid en al zijn geld. Onlangs is hij echter gerehabiliteerd, maar de schade was er voor hem al. Zijn kritische stem heeft de Nederlandse overheid miljoenen euro's opgebracht. Misschien was men er nog niet aan toe om te erkennen dat we massaal genept en bedrogen worden. De verandering is echter gaande. De trend die er nu is, is het zoeken naar authentieke waarden, bij de mens zelf en in het bedrijfsleven en de overheid.

Authenticiteit en echtheid worden op het moment gezien als een gat in de markt. Professionals op het gebied van marketing zien authenticiteit momenteel als dé marketingtrend en daarmee is social media op de tweede plaats komen te staan. Onlangs presenteerde Berenschot de resultaten van hun Marketing Tribune-marketingtrendonderzoek, waarbij het verhogen van loyaliteit, het verbeteren van de klantenservice en het ontwikkelen van mobiele marketing in de top 10 van trends van deze tijd terecht zijn gekomen. De meest genoemde trends dit jaar zijn authenticiteit (47 procent), social media (41 procent), mvo/duurzaamheid (36 procent), samenwerking (30 procent) en loyaliteit/klantenservice (29 procent).

Deze toptrends zijn nauw met elkaar verweven, aldus de onderzoekers. Onechte boodschappen, het niet waarmaken van claims, en niet in medewerkers of diensten verankerde kernwaarden, worden feilloos gespot en via de (sociale) media uitvergroot. Via Twitter, Facebook en Hyves uitten mensen hun ongenoegen over collega's, werkgevers en de politiek en iedereen kan dat lezen. Loyaliteit en klantenservice staan voor het eerst in de top 5. Dat is logisch, volgens de onderzoekers, nu overstappen naar een andere leverancier of ander product steeds gemakkelijker wordt.

Integriteit
Op het persoonlijke vlak staat authenticiteit voor eigenheid, het echt en origineel zijn. Iemand die authentiek is, doet waar hij voor gaat en staat, en doet wat hij zegt. Authenticiteit veronderstelt bewustzijn, zelfkennis, weten wie je bent en wat je wilt, jezelf trouw zijn door het volgen van je intuïtie. Het dichtst in de buurt van authenticiteit komt de term integriteit. Authentieke mensen zijn trouw aan hun eigen waarden, waarheden, idealen, doelen en geweten. Ze koppelen deze los van de heersende opvattingen in hun omgeving. Authentieke mensen inspireren anderen door hun missie en passie. Ze doen alles met aandacht en liefde en luisteren naar de stem van hun hart omdat ze in zichzelf geloven.

In het bedrijfsleven wordt gesproken van de authentieke leider en de authentieke medewerker, maar wanneer is er sprake van authenticiteit? De moderne mens is gewend aan toneel, de ingestudeerde vriendelijkheid en mensen die anderen doen geloven dat hun product nodig is om te overleven. Toch zien we de opmars van 'eerlijke' producten, producten die niet doordrenkt zijn van chemische toevoegingen, de biologische slager en het ambachtelijk gebakken brood.

Helaas is dat op Curaçao nog niet het geval. Er is veel import uit China van ingeblikte groenten en ondefinieerbare vleeswaren waarvan men de herkomst niet weet en ook niet kan lezen, omdat alles in het Chinees op de etiketten staat. Maar het is goedkoop, dus wordt het gekocht. De vraag is of de inhoud van het blik voedingsstoffen bevat. De waren worden gekocht, want nog steeds leeft een derde van de Curaçaose bevolking onder de armoedegrens en kunnen zij zich verse en duurdere producten met meer voedingsstoffen niet veroorloven. Een kritische stem laten horen vanuit een situatie van armoede is dan ook niet gemakkelijk.

Kritischer
De mensen die zich wel meer kunnen permitteren worden gelukkig kritischer ten opzichte van mooie verkooppraatjes en de 'look' van producten. Men wil echte producten en echte service. Maar wanneer zijn mensen authentiek en is een product of dienst authentiek? Arjo Klamer, hoogleraar culturele economie aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam, heeft het over de rollen die mensen hebben. Hij zegt dat als mensen hun rol erkennen en accepteren en ernaar streven om die rol zo goed als mogelijk in te vullen, dat hij dan in zijn authenticiteit zit. Een authentieke docent is een goede docent. Een docent is echt goed als hij of zij handelt naar de waarden die eigen zijn aan het docentschap, met liefde voor de stof en oprechte belangstelling voor het leerproces van de leerlingen. En wanneer is een leider authentiek? Wanneer hij of zij met overtuiging een leider is, met een duidelijk doel, dienstbaar aan het geheel waaraan hij of zij leiding geeft, duidelijk in zijn of haar waarden, en bewust van de eigen emoties. En dan komt de vraag of het mogelijk is om authentiek te zijn wanneer financiële winst het doel is. Volgens Klamer hangt dat af van de rol die een individu of een organisatie zichzelf toebedeelt. Overigens zijn de beste leiders personen die vanuit authenticiteit hun leiderschap neerzetten. Geen dubbele agenda's, geen zonnebrillen op bij het zakendoen, geen geblindeerde ramen in hun auto's en hun deur staat voor iedereen altijd open.

En hoe authentiek is een product? Bedrijven spelen daar slim op in, want door naamsbekendheid te creëren wordt een product als authentiek, dus goed, gezien. Vooral jongeren zijn daar heel gevoelig voor. Het is voor hen heel belangrijk om in merkkleding te lopen en niet in een namaakproduct uit Azië. En men is ook bereid om grif te betalen voor een echte Adidasschoen of een Diesel T-shirt. Een goed voorbeeld is ook de parfum en eau de toilette-industrie. Men betaalt nog steeds veel geld voor een 'echt' parfum of eau de toilette van Dior of Chanel. Dat men vooral betaalt voor de luxe verpakking en de marketingcampagnes om het product bekend te maken neemt men voor lief. Er zit letterlijk 'lucht' in de doosjes. Worden we dan zo misleid? Of willen we juist misleid worden?

Diverse bekende filosofen lieten zich in het verleden ook al uit over authenticiteit. Volgens Rousseau is authenticiteit een kwestie van gevoel. 'Ik voel en daarom ben ik'. Sartre zei: 'De authentieke mens is de vrije mens die ware keuzes kan maken en Socrates, Aristoteles en Seneca zeiden 'een niet onderzocht leven is het niet waard om te leven'. Een authentiek mens is een bewust levend mens die het leven voortdurend onderzoekend beleeft en ten volle leeft naar de rol waarmee hij/zij zich verbindt. En voor Charles Taylor, bekend Canadees filosoof, is authenticiteit een leven waarbij we trouw zijn aan onszelf met maatschappelijke waarden die ons eigen Ik overstijgen en die ons tot unieke mensen zal maken.

Zo zou je authenticiteit kunnen zien als 'uniek zijn'. In wezen is ieder mens uniek, maar vraagt het kuddegedrag verlies van authenticiteit. Hoe sterk ben je als je kiest voor echtheid, voor dat waar het in het leven eigenlijk over gaat.
Gelukkig worden de mooie kletsverhalen en loze beloftes van overheden hoe langer hoe meer met een korreltje zout genomen. Men zal eerst moeten bewijzen waar men voor staat, wie men echt is en wat men beloofd heeft. Een organisatie zal moeten overtuigen dat het een hoger doel dient, zoals duurzaamheid en rechtvaardigheid. Dat zijn trends die hoog in de top 10 staan. En het individu vaart er uiteindelijk wel bij als hij de betekenis van authenticiteit voor zichzelf begrijpt en ook in zijn eigen professionele rol kan neerzetten. Het begint met het erkennen van de rollen die we ons hebben aangemeten, de rollen van vader, moeder, leraar, leidinggevende, arts, advocaat, minister en hulpverlener. Die rollen moeten we naar eer en geweten vervullen zonder het eigen belang voorop te stellen. Het eigen belang is de verbinding met de eigen authenticiteit. Men zal er alleen maar gelukkiger van worden.

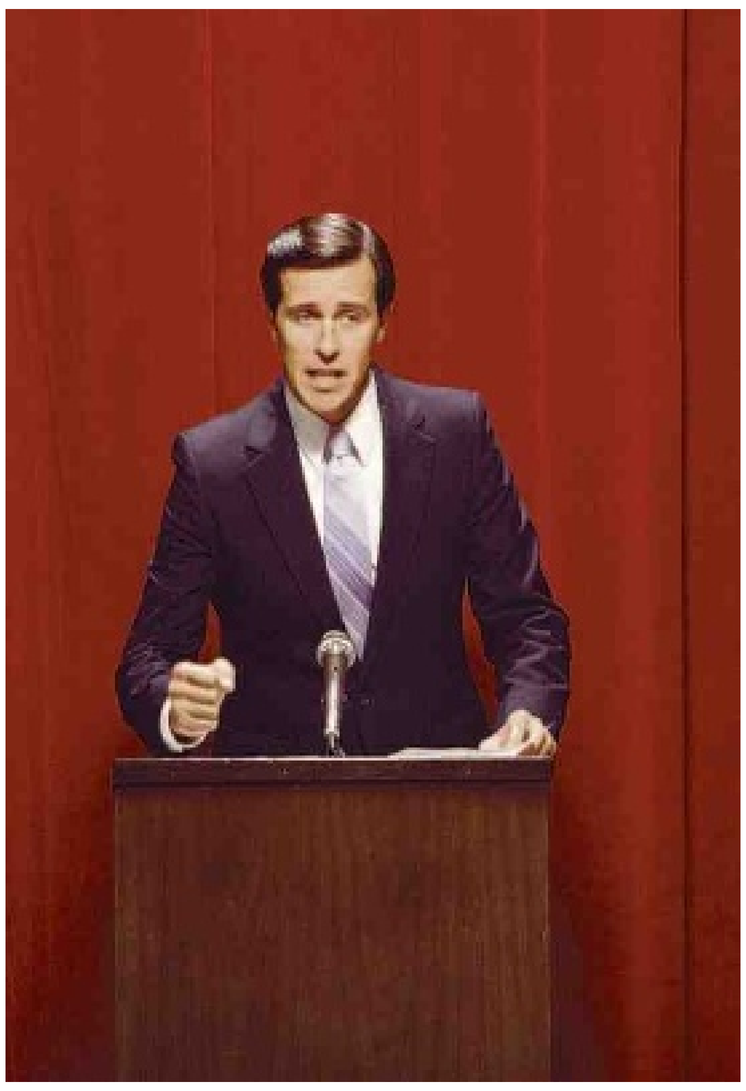

Mensen zijn steeds minder geneigd mooie praatjes en loze beloftes te geloven.

Business Agenda

Curaçao

21-23 augustus: Handelsmissie uit Panama
Georganiseerd door de Kamer van Koophandel en het ministerie van Handel & Industrie van Panama, met als doel het bevorderen van de handelsbetrekkingen tussen Curaçao en Panama.

Meer informatie over bijvoorbeeld deelnemende organisaties: Kamer van Koophandel en Industrie, afdeling Promotie van Investeringen en Commerciële Activiteiten, tel. 461-3918.

22-25 augustus: Computercursussen bij de UNA
22 augustus: Computer Appreciation Course, Inleiding Access, Office Management Application deel 1.
23 augustus: Inleiding Word, Aspirant beheerder deel 1, Inleiding Excel.
24 augustus: Inleiding Webdesign, Office Management Application deel 2, Microsoft Project.
25 augustus: Advanced Excel, Aspirant beheerder deel 2, Office Management Application deel 3.
Meer informatie: tel. 844-2250, email: ccuna@una.an

Aruba

10 september: Annual Fundraiser & Awards Gala
Gala-avond met gastspreker, dinner en dance. Er zal een boeiend onderwerp worden behandeld met meerwaarde voor de ondernemers van het eiland. Tickets kunnen gereserveerd worden via ATIA, via de website of de facebookpage van ATIA.
Plaats: Marriott Aruba Resort & Stellaris Casino
Entree: 175 florin per persoon
Meer informatie: www.atiaaruba.org, www.facebook.com/arubatrade, of email: atiaruba@setarnet.aw

23 t/m 25 september: Expo Cas
De Expo Cas biedt gezinnen en individuen alles op het gebied van een huis vinden, bouwen of verbouwen. Zestig deelnemers informeren u gedurende drie dagen over de mogelijkheden.
Locatie: Renaissance Convention Center
Meer informatie: www.expocas.net of bel 5839039

30 september: KvK's XVIII Annual Business Dinner Meeting
Keynote speaker dit jaar is Amar Bhidé, Thomas Schmidheiny Professor, The Fletcher School of Law and Diplomacy. Bhidé is een autoriteit op het gebied van innovatie, ondernemerschap en business strategy. Auteur van drie boeken over de uitdagingen op het gebied van zaken en leiderschap met betrekking tot het beginnen van nieuwe bedrijven rond nieuwe ideeën.Titel van zijn voordracht: 'Sustaining the Venturesome Economy'.
Meer informatie: businessinfo@arubachamber.com of neem contact op met het secretariaat op telefoonnummer 582.1120.

Internationaal

18 augustus: Seminar 'Conociendo el Mercado de Aruba y Curaçao'
Procomer, het promotie-agency voor internationale handel van Costa Rica en de Nederlandse ambassade in Costa Rica organiseren het seminar over business opportunities voor Aruba & Curaçao en Costa Rica. Het seminar geeft ondernemers in Costa Rica infomatie over de mogelijkheden die de eilanden te bieden hebben en de 'do's & dont's' van zakendoen op de eilanden.
Locatie: Days Inn, San Jose Costa Rica
Meer informatie: gvarela@procomer.com

1-4 september: Design Caribbean
Caribische ambachtenbeurs gericht op regionale en internationale handel.
Plaats: Dominicaanse Republiek
Meer informatie: info@designcaribbean.com of bel: +1(246) 436-0578

4 t/m 6 september: Trade Mart Utrecht 2011
Trade Mart Utrecht is hèt inkoop- en informatiecentrum voor non-food retail. Jewels & Watches, Fashion Accessories, Home & Living, Kitchen & Dining, Toys & Trends. Ruim 350 exposanten nemen deel aan de Trade Mart. Een beurs om trends en collecties te spotten, leveranciers te ontmoeten én orders te plaatsen.
Plaats: Jaarbeurs Utrecht
Meer informatie: www.trademartutrecht.nl

6-9 september: Handelsmissie naar Costa Rica
Georganiseerd door Promocer, het promotie-agency voor internationale handel van Costa Rica. Wat heeft Costa Rica te bieden en hoe is het investeringsklimaat? Ontmoetingen tussen importeurs en exporteurs uit Europa, Azië, Centraal- en Noord-Amerika, het Caribisch gebied en andere landen. Ook vinden er workshops en conferenties plaats.
Location : Ramada Plaza Herradura Hotel, San Jose, Costa Rica
Meer informatie: misioncr@procomer.com

9 t/m 13 september: IBC Matchmaking Event
Meer dan 1000 exposanten van over de hele wereld tonen nieuwe producten en technologie op het gebied van elektronische media en de entertainmentindustrie. Networken en nieuwe ideeën opdoen, sales leads genereren, aan de pr werken en efficiënte distributiekanalen ontwikkelen.
Plaats: Amsterdam RAI
Meer informatie: http://ibc2011.b2b-match.com

14-15 september: The Human Potential 2011
Dit evenement stelt de bezoeker bloot aan opinies van experts en is een uitdaging voor het hedendaagse denken over hoe bedrijven en organisaties er in de toekomst uit zullen zien.
Plaats: New York
Meer informatie: http://ideas.economist.com/event/human-potential-2011 of email humanpotentialevent@economist.com

15-17 september: CTO State of the Industry Conference
Conferentie voor personen uit de toeristische industrie en hun strategische partners met als doel het bespreken van issues, het identificeren van oplossingen en actieplannen uitzetten waar het toerisme in de Caribische regio baat bij heeft. Deelnemers zijn onder anderen ministers van Toerisme, vertegenwoordigers van nationale toerisme-organisaties en vertegenwoordigers van de private sector.
Meer informatie: www.onecaribbean.org.

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Communicatie

E-mailmarketingblunders

Nieuwe multimediale technologie zorgt voor steeds meer mogelijkheden op het gebied van e-mailmarketing. Door alle toeters en bellen vergeten sommige marketeers echter wat werkelijk belangrijk is om goede resultaten te behalen. Emailvision beschrijft hieronder de grootste valkuilen in e-mailmarketingcampagnes.

Tekst: Bob Harms

Bob Harms is communicatie-adviseur

1. Links naar onverwachte content
Vaak is het niet duidelijk waar een hyperlink naartoe linkt. Een link met 'Meer informatie' die leidt naar een informatievideo kan frustratie opleveren. Maak daarom in de link al duidelijk waar het om gaat en gebruik bijvoorbeeld 'Bekijk onze informatieve video'. Zo weet de lezer precies wat hem te wachten staat.

2. Onduidelijke afzender
Nog steeds komt het voor dat organisaties hun nieuwsbrief uitsturen onder afzendernamen als 'Nieuwsbrief', 'Communicatie' of 'Admin'. Een grote misstap aangezien de afzender van een bericht belangrijk is voor de lezer om te bepalen of een e-mail wel of niet geopend wordt. Zorg er daarom voor dat zowel het e-mailadres als de afzendernaam, bijvoorbeeld de bedrijfsnaam, herkenbaar is voor de ontvanger.

3. Lange zinnen en herhaling
Herhaling is belangrijk in marketing, maar je kunt het overdrijven. Veel marketeers gaan de fout in door boodschappen in nieuwsbrieven te blijven herhalen. De tijd die ontvangers nemen om een e-mail te lezen is erg kort. De essentie van een tekst moet direct duidelijk zijn. Dit doe je door korte en krachtige zinnen te gebruiken. Mocht het toch nodig zijn om uit te weiden, link dan naar informatie op de website. Dit geeft geïnteresseerden de mogelijkheid om zich verder te verdiepen.

4. Verwarrend beeldmateriaal
Beeld communiceert beter dan tekst. Een grote valkuil is dat foto's worden gebruikt die de lezer eerder afleiden dan de tekst versterken. Hieronder enkele tips voor passend beeldmateriaal:
- Gebruik geen drukke achtergrondfoto waardoor tekst slecht te lezen is.
- Plaats vooral kleine foto's, eventueel met een link naar een grotere versie.
- Voorkom drukke bewegende beelden.
- Gebruik foto's niet als opvulling. Beeld moet de tekst aanvullen of ondersteunen.
- Beperk het beeldgebruik tot één foto per bericht of aanbod.

5. Hoofdletters en leestekens
Om tekstelementen in een e-mailcampagne te benadrukken zijn sommige marketeers geneigd om veel leestekens te gebruiken. De emotie achter leestekens kan echter volledig anders geïnterpreteerd worden dan de intentie is. Bovendien worden berichten met veel interpunctie vaak aangezien voor spam. Accentueer onderdelen daarom met de opmaak. Vermijd woorden of zinnen in hoofdletters, onnodig gebruik van apostrof en asterisk in een kop en meerdere uitroeptekens of vraagtekens achter een zin.

Meer richtlijnen en tips op het gebied van e-mailmarketing zijn te vinden in 'Retentie E-mail Marketing voor Dummies'. Het boek is gratis te downloaden via: http://nl.emailvision.be/lp/nl-be/email-marketing-for-dummies.php

Reacties: bobharms1@gmail.com.

Boeken

Stop Workplace Drama

Roddel, machtstrijd, dwarsliggen, tegenwerken. Het zijn allemaal voorbeelden van 'workplace drama'. Het zijn obstakels die talent doen wegsijpelen, productiviteit en winst in de weg zitten en de effectiviteit van een organisatie kunnen minimaliseren.

Ongemotiveerde werknemers, gebrek aan betrokkenheid, angst. Communicatie-consultant Marlene Chism ontwierp een methode bestaande uit acht stappen waarmee negatieve krachten die bijdragen aan het 'drama' binnen organisaties doorbroken kunnen worden.

Ze benoemt de leemtes die drama creëert, leemtes tussen waar de organisatie is en waar die zou willen zijn en psychologische leemtes die ontstaan als mensen geconfronteerd worden met veranderingen en worstelen met de angst die daar vaak mee gepaard gaat.
In Stop Workplace Drama laat Chism zien hoe een organisatie anders kan omgaan met problemen en effectieve managementstrategieën kan implementeren in een organisatie gevuld met drama. Ze geeft nieuwe oplossingen die positieve groei teweegbrengt voor elke medewerker van een bedrijf.

Uit het boek valt het volgende te leren:
- Begrijpen welke verschillende 'drama-rollen' er zijn binnen de organisatie en hoe ermee om te gaan
- Gezonde grenzen creëren, het werk gedaan krijgen en geen kostbare tijd verspillen
- Levensvatbare kansen zoeken en verantwoordelijkheid nemen voor je pogingen
- De nodige veranderingen doorvoeren zonder de organisatie angst aan te jagen, wat tot nog meer drama kan leiden
- Je persoonlijke drama aanpakken zodat dat in elk geval geen problemen oplevert op het werk

In het hedendaagse bedrijfsleven, waar de concurrentie zwaar is en economische uitdagingen intensiever dan ooit tevoren, is het elimineren van drama zeer belangrijk. Met case studies, verhelderende inzichten en uitgetestе strategieën, kan Stop Workplace Drama helpen om het moreel van medewerkers op te vijzelen, het potentieel te maximaliseren en de organisatie op weg naar succes te sturen.

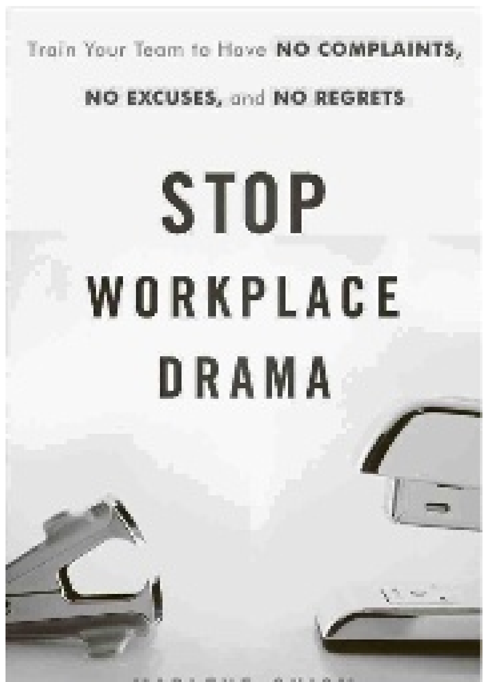

Titel: Stop Workplace Drama
Auteur: Marlene Chism
Uitgever: Wiley, John & Sons, Incorporated
ISBN: 0470885734

Economie

'Bloeiperiode Westen voorbij'

De financiële crisis in Europa en Amerika is niet te wijten aan luie Grieken of inhalige speculanten, maar aan een grondige herschikking van de welvaart wereldwijd. De bloeiperiode in het Westen is voorbij. Al betekent dat echt niet dat de euro gaat instorten.

Dat zegt Howard Nicholas, een Sri Lankaanse hoofddocent economie aan het Institute of Social Studies in Den Haag (ISS). Het ISS houdt zich met name bezig met internationale samenwerking.

Volgens Nicholas zien we nu gebeuren wat economen vaak niet willen erkennen: het kapitalisme werkt in golven. Na elke periode van groei volgt een periode van neergang, waarin nieuwe sectoren of landen zich gereedmaken voor groei. "De lage groei in het Westen en de enorme schuld zijn tekenen van het einde van zo'n cyclus. Bankiers hebben dat uitgesteld, vanaf 2000, door enorme hoeveelheden geld in het systeem te pompen. Maar dat levert geen echte groei op, alleen zeepbellen, die nu knappen."

Volgens Nicholas, die tevens adviseur is geweest van de regering van Sri Lanka, is het geen toeval dat juist Ierland, Portugal, Italië en Griekenland in de problemen zitten. "Dat zijn allemaal landen die hun groei hebben gebouwd op krediet in plaats van op winst uit productie." Een dergelijke groei is niet lang vol te houden.

Verschuiving
De verschuiving naar ontwikkelingslanden zal hierdoor alleen nog maar versnellen. "Grote bedrijven verplaatsen hun activiteiten naar opkomende economieën, maar dat doen ze nog meer in crisistijd, wanneer ze toch fabrieken moeten sluiten en bezittingen moeten afschrijven."

Tijdens de crisis hebben ontwikkelingslanden opvallend goed gepresteerd. Ook dit jaar zullen ontwikkelingslanden naar schatting met 6 procent groeien, volgens de Wereldbank, tegen 2,6 procent groei in de geïndustrialiseerde landen. Als dat zo doorgaat, voorspelde de Aziatische Ontwikkelingsbank (ADB) vorige week, maakt alleen al Azië in 2050 de helft van de wereldeconomie uit.

Dat neemt niet weg dat de crisis ook heel gevaarlijk is voor ontwikkelingslanden, zegt Nicholas. "Vooral voor de landen die het neoliberale recept hebben gevolgd, de markten hebben geopend, de publieke diensten hebben geprivatiseerd en geen eigen industrie hebben opgebouwd. Veel landen produceren maar een paar grondstoffen en moeten de rest importeren. Het probleem is nu juist dat de prijzen heel instabiel zijn geworden door de speculatie. En door de enorme hoeveelheden geld die zijn bijgedrukt - dat moet ergens heen - zijn de prijzen van voedsel en andere grondstoffen ook nog gestegen. Dat is voor heel veel mensen enorm gevaarlijk."

Onvrede
Hoge voedselprijzen zullen leiden tot meer uitbarstingen van onvrede, denkt Nicholas. Dat zal echter niet alleen optreden in ontwikkelingslanden, maar meer en meer ook in rijke landen, zoals de Verenigde Staten en Engeland, met hun grote kloof tussen arm en rijk. Zoals George Irvin, collega-econoom op het ISS, op zijn website schrijft: "Globalisering vlakt het verschil uit tussen 'ontwikkeld land' en 'ontwikkelingsland', tussen rijke en arme landen - de crisis lijkt de kloof tussen de 'haves' en de 'have-nots' overal te vergroten."

Ontwikkelingslanden hebben nog een lange weg te gaan, maar toch is de toekomst aan hen, zegt Nicholas. "Ik zie in Sri Lanka wat dat allemaal teweegbrengt. De levensstandaard voor veel mensen gaat omhoog."
Pessimistisch is Nicholas meer als het gaat om de oude industrielanden. "De ontwikkelde landen zullen dezelfde problemen krijgen als de rest van de wereld: schulden en valutaproblemen. Ze proberen te bezuinigen, maar dat levert geen groei op. Blijven uitgeven kan ook niet, want de schulden zijn te groot. Bovendien houden de vele belangengroepen verandering tegen."

Geplunderd
Met als grootste belangengroep de bankiers. "Toen de zeepbellen knapten, hebben ze de politiek ervan overtuigd de schulden over te nemen. Ze hebben de economie geplunderd. Door de enorme schuld die nu bij de regeringen ligt, kan er niet meer worden geïnvesteerd in infrastructuur, onderwijs en industrie. Ze hebben het heel moeilijk gemaakt om nog echte groei te genereren."
Dat is in de Verenigde Staten precies zo, schrijven de gerenommeerde economen Simon Johnson en James Kwak in hun boek '13 bankers', over de dertien bankiers die de Amerikaanse regering dwongen tot een bail-out tijdens de kredietcrisis. "Een handvol banken is in de laatste drie decennia spectaculair groot en winstgevend geworden", schrijven ze. Washington deed alles voor Wall Street. "Erger nog, de beslissingen van Bush en Obama tijdens de crisis laten zien dat ze hun macht niet zijn kwijtgeraakt. De grote banken die de crisis overleefden, zijn alleen maar groter en machtiger geworden en nog meer 'too big to fail'. Dit is de opmaat voor een volgende crisis."

Volgens Nicholas staat Europa er beter voor dan de Verenigde Staten. "Europa heeft Duitsland, waar de bankiers niet aan het roer staan, maar de industrie. Bovendien kan Europa de vruchten van verdergaande eenwording nog plukken. Dat is in Amerika al achter de rug." Een politieke en fiscale eenwording is alleen heel moeilijk te verkopen. Landen willen niet zomaar hun vrijheden opgeven. "Daarom denk ik dat leiders als Angela Merkel dit heel slim spelen. De eurocrisis komt haar helemaal niet verkeerd uit. Het brengt Zuid-Europa in het gareel, het verbetert de concurrentiepositie ten opzichte van Amerika en het dwingt Europa tot vergaande politieke en fiscale eenwording."

Dat de euro werkelijk in gevaar is, zoals Commissievoorzitter Barroso vorige week weer herhaalde, gelooft Nicholas dus niet. "Politici weten heel goed dat je de waarheid niet kunt vertellen. De enige manier om mensen mee te krijgen, is ze heel erg bang maken."

Recht

Failliet in Aruba: Wat houdt het in?

Waar het vennootschappen betreft komen faillissementen regelmatig voor - met name in economisch zware tijden - maar ook natuurlijke personen overkomt het dat de rechter hen failliet verklaard.

Tekst: Misha Bemer

Een faillissement van een vennootschap dan wel een natuurlijk persoon kan worden aangevraagd door een schuldeiser maar ook door de vennootschap dan wel natuurlijk persoon zelf, wanneer sprake is van de toestand te hebben opgehouden te betalen. Daartoe zullen er in ieder geval tenminste twee schuldeisers dienen te zijn.

Wordt door de rechter het faillissement uitgesproken, dan heeft de gefailleerde vanaf dat moment niet meer de beschikking en het beheer over diens vermogen. In beginsel behoren alle vermogensbestanddelen van de gefailleerde vanaf het moment van het faillissement tot wat men noemt de failliete boedel. Door de rechter wordt ook een curator aangesteld - doorgaans een advocaat - die belast is met het beheer en de vereffening van de failliete boedel. Op deze curator wordt toezicht gehouden door een rechter-commissaris.

Vereffening van de failliete boedel wil zeggen dat de tot de failliete boedel behorende vermogensbestanddelen door de curator worden verkocht en dat de opbrengst door de curator onder de schuldeisers wordt verdeeld. Overigens komt het in de meeste gevallen niet zo ver. Veelal worden faillissementen opgeheven wegens gebrek aan baten. Dat wil zeggen dat wanneer blijkt dat het ten gelde maken van de vermogensbestanddelen van de gefailleerde niet zal kunnen leiden tot enige uitkering aan de niet-preferente schuldeisers, het faillissement wordt opgeheven, nadat al dan niet de boedelschulden en vervolgens de preferente schuldeisers zijn voldaan. Bij boedelschulden moet onder meer gedacht worden aan de kosten die de curator heeft moeten maken, terwijl bij preferente schuldeisers onder meer moet worden gedacht aan de fiscus.

Wanneer het faillissement van een vennootschap tot een einde komt wordt daarmede doorgaans ook de vennootschap ontbonden. Maar hoe zit het nu met een natuurlijke persoon? Deze kan immers niet worden ontbonden. Voor een natuurlijke persoon betekent het einde van het faillissement bepaald niet het einde van diens schulden, tenzij het faillissement eindigt met een akkoord, hetgeen zelden voorkomt en waaraan hierna geen verdere aandacht zal worden geschonken. Voor een vennootschap betekent het einde van het faillissement an sich overigens ook niet het einde van haar schulden, maar zoals we net al zagen wordt een vennootschap bij het einde van het faillissement doorgaans ontbonden en is daarmee alsnog de kous af. De schuldeisers van een natuurlijke persoon staat het vrij na het einde van het faillissement weer over te gaan tot het incasseren van hun vorderingen. In Nederland heeft de wetgever dit onwenselijk geacht, hetgeen een wettelijke regeling voor schuldsanering van natuurlijke personen heeft opgeleverd. Als gevolg van deze regeling wordt in Nederland in veel gevallen een faillissement voorkomen en wordt tegengegaan dat een schuldenaar zijnde een natuurlijke persoon jarenlang door schuldeisers wordt achtervolgd. Aruba kent een dergelijke regeling niet, als gevolg waarvan hetgeen men in Nederland met voornoemde regeling tracht te bestrijden in Aruba met enige regelmaat voorkomt. Overigens is er wel een stichting in Aruba die zich bezig houdt met schuldhulpverlening, Balansa Nobo genaamd. Dat deze stichting in staat is de steeds verder oplopende schulden van velen afdoende het hoofd te bieden valt evenwel te betwijfelen, zodat onverkort behoefte bestaat aan regelgeving van overheidswege inzake schuldsanering van natuurlijke personen.

Tenslotte nog enkele woorden over de veel gehoorde klacht dat in het geval van het faillissement van een bedrijf de aandeelhouders van een dergelijk bedrijf (grotendeels) buiten schot blijven, de schuldeisers met hun schulden achterlatend. In dat kader zij opgemerkt dat aandeelhouders inderdaad doorgaans niet opdraaien voor de schulden van het bedrijf en slechts risico lopen met het door hen op hun aandelen gestort kapitaal. Dienaangaande kan worden opgemerkt dat met een dergelijk systeem ondernemers worden gestimuleerd bedrijven op te starten, welke bedrijven doorgaans arbeidsplaatsen opleveren en ook, als gevolg van belastingheffing, tot belastinginkomsten voor het land. Wanneer de wet op dit punt zou worden gewijzigd en het oprichten van een bedrijf steeds met zich mee zou brengen dat het privévermogen van desbetreffende ondernemer daarmede gevaar zou lopen, dan zou dit naar het zich doet aanzien leiden tot een vermindering van het aantal (nieuwe) bedrijven, met alle consequenties voor de werkgelegenheid en landsinkomsten van dien. Overigens past bij het voorgaande de kanttekening dat een bestuurder van een vennootschap in Aruba persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld voor belastingschulden van de vennootschap. Ook kan onder bepaalde omstandigheden de (feitelijk) bestuurder van een failliet bedrijf door de curator aansprakelijk worden gesteld. Aldus is ondernemen risicovoller dan wel eens wordt gedacht. Daarbij komt dat vennootschappen veelal leningen behoeven voor hun activiteiten en dat de instellingen die dergelijke leningen verstrekken de zekerheid willen dat de geleende gelden ook worden terugbetaald. In de praktijk houdt dit vaak in dat de ondernemer zich in privé borg stelt en/of aan de financiële instelling een recht van hypotheek verstrekt op aan de ondernemer in eigendom toebehorende onroerende zaken en/of een recht van pand verstrekt op aan de ondernemer in eigendom toebehorende roerende zaken.

Mr Misha Bemer is advocaat in dienst van HBN Law te Aruba. Hij buigt zich voor de Ñapa over juridische onderwerpen die spelen op Aruba. Misha.bemer@hbnlaw.com.

Mens & Werk

Integer en niet integer gedrag

In bijna ieder bedrijf komt het voor dat er werknemers zijn die gedrag vertonen dat als niet integer gezien kan worden. Dit gebeurt van het dupliceren van software voor eigen gebruik, vervalsing van gewerkte uren, verduistering van gelden en vervalsing, privételefoneren op kosten van het bedrijf en ongewenste omgang met collega's en klanten. Het is aan de bedrijven zelf hoe ze hiermee omgaan, maar feit blijft: niet integer gedrag is onacceptabel en draagt bij aan slechte sfeer binnen het bedrijf en een onbetrouwbaar imago.

Tekst: Judice Ledeboer

De vraag is nu wanneer iets als niet integer gezien wordt. En wanneer is iets niet integer of illegaal? Bovenvermelde handelingen zijn natuurlijk fout. Het punt is dat ieder mens een andere opvatting heeft over wat wel of niet integer is en daarom moeten er regels komen over integriteit op de werkvloer. Soms zijn die regels er wel, maar omdat die regels vaak niet duidelijk zijn krijg je situaties, waarbij men vindt 'dat iets moet kunnen' en 'iedereen doet het' en 'niemand heeft er last van'. Bij constatering van niet integer gedrag houden mensen ook dikwijls hun mond, omdat ze geen 'klikspaan' willen zijn, maar ze ergeren zich er wel aan en dan kan tot frustraties, spanning en scheve verhoudingen leiden.

Grijs gebied
Regels geven dus duidelijkheid, maar er zijn ook situaties die in het grijze gebied vallen tussen goed en kwaad en dan wordt het moeilijk om te beslissen wat ermee gedaan moet worden als het ontdekt wordt. Daarbij vinden mensen het over het algemeen moeilijk om de ander aan te spreken op niet integer gedrag, want het kan best zijn dat de ander zijn gedrag niet als niet integer ziet en dat kan weer leiden tot een discussie en erger: tot een conflict, want 'waar bemoei je je mee'. En de vraag komt dan ook op of je als werknemer regelrecht op niet integer gedrag moet wijzen of moet je je eerst tot de manager wenden. Misschien is de manager wel een vriend van degene die niet integer gedrag vertoont? Wat moet je dan doen?

Niet integer gedrag komt overal voor en zowel mannen als vrouwen maken zich er schuldig aan. Vaak toont men niet integer gedrag om snel resultaat te boeken. Werknemers doen dan dingen die ze onder andere omstandigheden niet zouden doen. Ook mensen die erg gefocust zijn op carrière, inkomen en status kunnen respect naar anderen over boord gooien en niet integer te werk gaan. Het gaat alleen om hen. Eigenbelang dus. Leugens, anderen passeren, met de eer van anderen strijken, er vandoor gaan met klanten van anderen, alles wordt gedaan om zichzelf beter en rijker te maken.

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat mannen de meest soepele moraal hebben en hoe hoger hun positie is hoe gemakkelijker met niet integere kwesties wordt omgegaan. Dit leidt tot een aantal dilemma's. Werknemers op hoge posities geven eigenlijk zichzelf 'leiding' en vanuit die positie kunnen ze doen wat ze willen. Het is niet integer om als directie de eigen lonen fors te verhogen en de rest van het personeel al jaren op de nullijn te laten. En hoe vaak komt het voor dat managers het kantoor in en uit lopen zonder dat men weet wat zij de hele dag doen? Wie spreekt hen aan op dat gedrag?

Steeds meer bedrijven en instanties regelen trainingsprogramma's waar men leert om integer te werken en om de gedragscodes inzake ethiek bedrijfsbreed uit te voeren. Er moet dan natuurlijk wel eerst een gedragscode worden opgesteld, die voor iedereen binnen het bedrijf geldt. En natuurlijk moeten de dames en heren op de hoogste functies het goede voorbeeld geven. In de gedragscode moeten ook sancties staan vermeld op het niet naleven van het integere werken en handelen, maar wie voert die sancties uit?

Niet integer handelen is zelfs een van de oorzaken van de wereldwijde economische crisis en er wordt in de wereld van management voor gepleit om management tot een echt 'beroep' te ontwikkelen waarbij ook heldere ethische richtlijnen gelden. Er wordt zelfs aangedrongen op een 'gedragscode'. Die is er nu niet. Iedereen kan zich manager noemen. Er wordt luchtig over integer werken gedaan en wangedrag van managers wordt niet aangepakt. Ze kunnen ook niet uit hun 'ambt' gezet worden omdat management geen beroep is.

Er zijn voorstellen om managers een 'hippocratische eed' te laten afleggen, waarbij zij een belofte doen om integer te werken en te handelen. Zoiets als: 'Ik zal persoonlijke belangen nooit boven de belangen van de organisatie stellen'. Maar zolang het merendeel van de mensen eigenbelang voorop stelt, omdat dat bij ons overlevingsmechanisme hoort, zal die hippocratische eed voor managers nog wel een tijdje op zich laten wachten.

Integer werken is iets dat je niet kunt leren. Regels kun je leren en die moet je volgen. We leven nu eenmaal in een maatschappij waarin regels noodzakelijk zijn. Het is eigenlijk te gek voor woorden dat er 'gedragsregels' inzake integriteit moeten worden opgesteld, maar het is nodig om de werksfeer goed te houden. Integer bèn je (of niet).

Communicatie

Duidelijk maken wat u wilt, brengt u wat u wilt

Praktische assertiviteitstips

Zet belemmerende irrationele gedachten om in rationele, assertieve gedachten. Die houden u niet tegen uw doelen te bereiken, maar helpen u juist dat te doen. Doe uw voordeel met deze zes tips die u meteen in de praktijk kunt brengen.

Tekst: Bob Harms

1. Laat u leiden door rationele gedachten
Niet: Ik heb van deze presentatie niets gemaakt.
Maar: De opening en afsluiting van de presentatie gingen goed, bij de analyse van het probleem raakte ik in de war.

2. Gebruik ik-boodschappen
Maak duidelijk dat het om ú gaat.
Niet: Als je een probleem ziet, kun je je niet concentreren.
Maar: Als ik een probleem signaleer, vind ik het moeilijk me te concentreren.
Niet: Jij toont geen interesse.
Maar: Je hebt geen tijd als ik je vraag om een gesprek. Daardoor heb ik het gevoel dat je niet geïnteresseerd bent.

3. Zeg wat u niet bevalt
Maak het concreet.
Niet: Jij luistert nooit naar me.
Maar: Toen ik mijn mening gaf over een onderwerp, deed je alsof je me niet hoorde.

4. Maak duidelijk wat u wilt
Formuleer positief.
Niet: Ik vind het zeer vervelend als je me telkens onderbreekt.
Maar: Ik zou het zeer waarderen als je me laat uitpraten en wacht met reageren tot ik uitgesproken ben.

5. Neem verantwoordelijkheid
Breng dit tot uiting in uw formuleringen.
Niet: Dit moet af.
Maar: Ik wíl dit afmaken.

6. Laat (ook) uw lichaam spreken
Sta of zit rechtop met uw schouders naar achteren
Houd uw handen en voeten in bedwang. Geen gewiebel en gefriemel.
Spreek rustig, met duidelijke stem en varieer in toonhoogte.
Onderstreep uw woorden met gebaren.
Maak oogcontact. Kijk de ander aan.

Bron: Brisk (www.brisk.nl)

Toerisme

‘Hospitality’ onder een hotelbed’

In de business draait het steeds vaker om hospitality. De concurrentie is moordend, de markt kwetsbaar. Als je niet oppast is een kantoor steeds vaker een kantoor, een hotelkamer een hotelkamer en een ziekenhuisbed een ziekenhuisbed. De software speelt een steeds belangrijkere rol in plaats van de hardware: de klant wenst gastvrije bejegening als noodzakelijk ingrediënt bij dienstverlening.

De klant wenst gastvrije bejegening als noodzakelijk ingrediënt bij dienstverlening.

Tekst en foto: Marius Bremmer

En dan is het woord hospitality ook nog eens moeilijk in het Nederlands te vertalen! De Belgen kennen het mooie woord ‘onthaal’ en schoorvoetend spreekt men in het Nederlands ook wel van gastvriendelijkheid. Ooit bleek uit een onderzoek van studenten aan de Nederlandse Hogeschool voor Toerisme en Verkeer in Tilburg dat veel toeristen gemengde ervaringen hebben tijdens hun vakantie in de drie noordelijke provincies van Nederland: Groningen, Friesland en Drenthe. Het accent waarmee de Groningers, de Friezen en de Drenten het Nederlands uitspreken schijnt andere Nederlanders af te schrikken als we spreken in termen van ‘hospitality’.

Noord-Amerikanen gelden als doorgewinterd in service en gastvriendelijkheid. Een kort verblijf in de staat Georgia leverde frappant illustratiemateriaal. We hadden vanuit Atlanta - waar we bij familie logeerden - een hotel geregeld in Abercorn, een stedelijke opeenhoping van tankstations, winkelcentra en fast food restaurants, maar vlakbij de historische havenstad Savannah. ‘Clubhouse Inn’ prees zich aan als ‘a fresh idea in lodging’ en daar vielen we voor. Na aankomst werden we uiterst vriendelijk ontvangen door twee dames achter de front desk. Ze hadden meer oog voor ons als gast dan voor het inkloppen van gegevens in de computer. Voor de prijs van slechts 68 dollar per kamer per nacht kregen we een kamer, een beperkt Amerikaans ontbijtbuffet en per persoon per dag vier gratis alcoholische drankjes op vertoon van aan ons uitgereikte bonnen.

De kamer was opvallend ruim, gezellig en van alle gemakken voorzien en van twee queen size bedden, waar we natuurlijk afwisselend in hebben geslapen. De bar had een beperkt maar afdoend assortiment en was alleen ‘s middags van vijf tot zeven open. Op alle tafeltjes stonden gratis zoutjes. Frisdranken waren zonder bon vrij verkrijgbaar en je kon in elke vleugel van het gebouw vierentwintig uur per dag koffie, thee en kokend water voor soep uit een automaat halen. De dame achter de eenvoudige bar was uitmuntend: ze bediende in haar eentje de dagelijkse stormloop van gasten en op de tweede dag wist ze al uit zichzelf - zonder te vragen - dat ik mijn Bloody Mary het liefst met een schijfje citroen wilde. Kijk: dat is de ware hospitality!

Voor lunch of diner - zeiden de dames van de front desk - kon je in de omgeving te kust en te keur terecht bij de vele fast food restaurants. Dat was ook de kracht van de formule: bied een goede hotelkamer, houd het aanbod er omheen beperkt, geef desnoods gratis drank weg, doe alleen waar je goed in bent en waar je aan kunt verdienen en laat de rest over aan collega’s en concurrenten.

Na een paar dagen moesten we helaas weer afscheid nemen van Clubhouse Inn. Ik inspecteerde voor vertrek nog even de kamer, misschien hadden we een vieze sok of een vuile onderbroek onder het bed laten liggen. Wat zag ik daar? Er lag iets midden onder één van de bedden, maar ik kon het niet goed zien achter de schaduw van het overhangende beddensprei. Ik kroop op mijn buik in de donkere ruimte onder het bed en vond een plastic bordje, Amerikanen noemen dat een tent card. Pas toen ik weer onder het bed vandaan kwam kon ik zien wat er op stond: ‘Yes, we also clean here’. Toen wist ik het zeker: hospitality is een woord dat Amerikanen hebben uitgevonden!

MKB

Erkend Leerbedrijf op Curaçao

Het belang van goed opgeleide vakmensen is al vaker aan bod geweest in deze rubriek. De BPV (Beroepspraktijkvorming) is daarbij een essentieel onderdeel van de opleiding. De vraag naar kwalitatief goede leerbedrijven neemt daardoor toe. Het begrip “kwalitatief goede leerplek” is echter een ruim begrip. Wat de ene school of docent absoluut niet goedkeurt als leerplaats vindt de ander eigenlijk al lang best. Voor de leerbedrijven zelf is het ook snel vanzelfsprekend om creatief met afspraken en toezeggingen om te gaan als deze nergens duidelijk vastgelegd zijn of worden gecontroleerd.

Sector techniek: KTK.

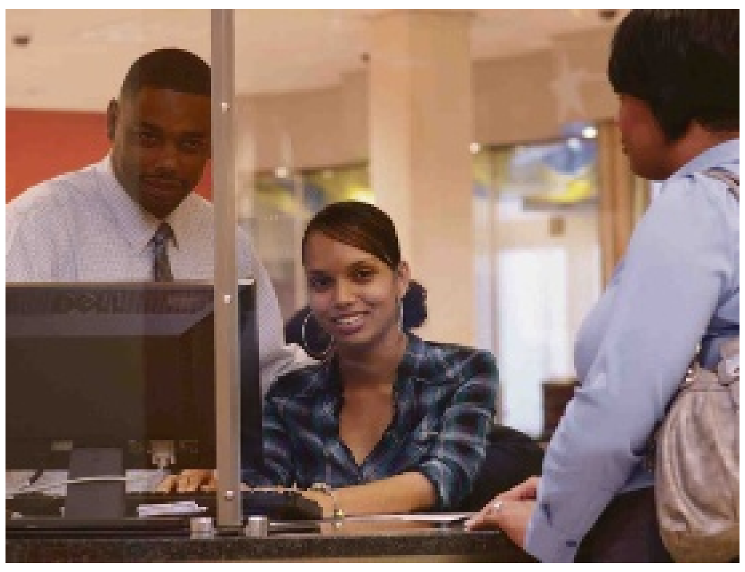
Sector economie: Banco di Caribe.

Tekst: Gofrie van Lieshout Foto’s : Marika Ringnalda

Waarom Erkenning aanvragen?
Door leerbedrijven te erkennen en registreren wordt overzichtelijk welke leerbedrijven in staat zijn om op professionele wijze de eigen kennis en ervaring te delen. Het biedt de student en school de garantie dat zij kunnen rekenen op goede begeleiding en een leerzame en veilige BPV-plaats. De erkenning is het bewijs dat u daaraan voldoet. Het introduceren van één erkenning voorkomt ook dat u met steeds andere voorwaarden te maken heeft. De erkenning kent uniforme regels en afspraken die voor iedereen gelden en duidelijk zijn.

De voorwaarden
De erkenning brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee. Goede begeleiding door een gecertificeerde Leermeester is zo’n voorwaarde. Natuurlijk moeten de werkzaamheden ook passen bij de opleiding en zijn er voorwaarden aan de kwaliteit en veiligheid van de leeromgeving.
De erkenningsvoorwaarden zijn vastgelegd in het reglement “Erkenning Leerbedrijven Curaçao” dat u kunt opvragen bij KBB of downloaden van de website.

Eenvoudige procedure
Na ontvangst van uw aanmelding wordt binnen 10 werkdagen een afspraak met u gemaakt voor een intake waarna de toetsing van uw bedrijf aan de hand van het reglement wordt gestart. Bij een positief besluit wordt de erkenning aan u toegekend voor een periode van 3 jaar.
Het reglement is tot stand gekomen in samenwerking met de bevoegde instanties binnen het beroepsonderwijs en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven. De examen- en erkenningscommissie van KBB ziet toe op een correcte uitvoering van de beoordeling door KBB. De bijdrage aan kosten van de erkenningsprocedure bedraagt 150,- per organisatie.

Indien u reeds een erkenning heeft door een Nederlands Kenniscentrum kunt u middels een verkort traject in aanmerking komen voor de Curaçaose erkenning.

Pilot
Om er zeker van te zijn dat de procedures goed in elkaar steken en werkbaar zijn voor alle betrokkenen is in juni 2011 tijdens een pilot bij 8 leerbedrijven een eerste audit uitgevoerd. De werkwijze en ervaringen werden uitgebreid geëvalueerd en de procedure aangepast waar dit wenselijk was. Deze maand kunnen de eerste twee organisaties rekenen op de officiële erkenning van Leerbedrijf VSBO/SBO Curaçao.

De voordelen voor uw organisatie
• De status van Erkend Leerbedrijf geeft uw onderneming een positieve en professionele uitstraling. U laat zien dat u bijdraagt aan de professionalisering van uw vakgebied. Leerbedrijven bepalen mede de kwaliteit van de vakbekwaamheid, het imago van een beroep en de beroepshouding.

• Opname in het register van erkende leerbedrijven betekent dat u gemakkelijk en snel gevonden wordt door gemotiveerde studenten die als eerste zelf naar de beste leerbedrijven op zoek gaan.
• Als leerbedrijf draagt u zelf bij aan de scholing en na verloop van tijd werken studenten daadwerkelijk mee op de wijze zoals u het hen geleerd heeft. Wie weet houdt u er loyale toekomstige medewerkers aan over.
• Het opleiden van jonge mensen is motiverend voor de vaste medewerkers. Het geven van de verantwoordelijkheid aan medewerkers om kennis en ervaring over te dragen aan een volgende generatie is vaak een grote stimulans.
• U blijft op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in het beroepsonderwijs en door het directe contact komt inspraak in het leerproces tot stand. Wat weer bijdraagt aan wederzijds begrip en verbetering van de voorbereiding op de BPV.

• U kunt rekenen op coaching door het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Bedrijfsleven Curacao (KBB) op diverse terreinen. Hierbij kunt u denken aan het gebruik van standaardfomulieren en adviezen inzake BPV-beleid, de BPV-overeenkomst en het begeleiden van de studenten.

Aanmelden en informatie
Met ingang van september 2011 kan elke organisatie zich aanmelden voor de erkenning. Aanvullende informatie over het reglement en het aanmelden voor de erkenningsprocedure vindt u op de website van KBB, www.kbbcuracao.com.
Ook kunt u contact opnemen met de accountmanager arbeidsmarkt, mw. Miosotis Yearwood.
Tel: +5999 461 0992.
Email: myearwood@kbbcuraçao.com of info@kbbcuracao.com.

Sector horeca: Karels Bakkerij.

Sector zorg welzijn: Stichting Hamied.

Gofrie van Lieshout is directeur van het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Bedrijfsleven Curaçao (KBB)

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Bedrijfsleven Curaçao

Het KBB heeft als doel de afstemming tussen bedrijfsleven, scholen en overheid te verbeteren. KBB geeft hieraan invulling door de uitvoering van concrete projecten zoals trainingen, onderzoek, voorlichting en het organiseren van samenwerking tussen het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven. Ook stimuleert KBB de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de beroepsbevolking.

KBB gelooft in een samenleving waarin mensen zich persoonlijk en professioneel blijven ontwikkelen en daarin ook een eigen verantwoordelijkheid nemen. Maar daarvoor moeten wel de juiste randvoorwaarden worden ingevuld zoals goed onderwijs en een gezonde arbeidsmarkt.

Voor meer informatie over KBB of haar projecten kunt u bellen met 4610992 of kijkt u op www.kbbcuracao.com

Smoking or non smoking?

Mijn opa - zo gaat het verhaal - hing met een 'Havana in het hoofd' boven mijn wiegje, tijdens de talrijke feestjes die mijn ouders gaven werd geen sigaret minder gerookt omdat ik in de huiskamer (er was maar één kamer) lag te slapen en mijn oma deed de huishoudkas in haar metalen Benson & Hedges doosjes.

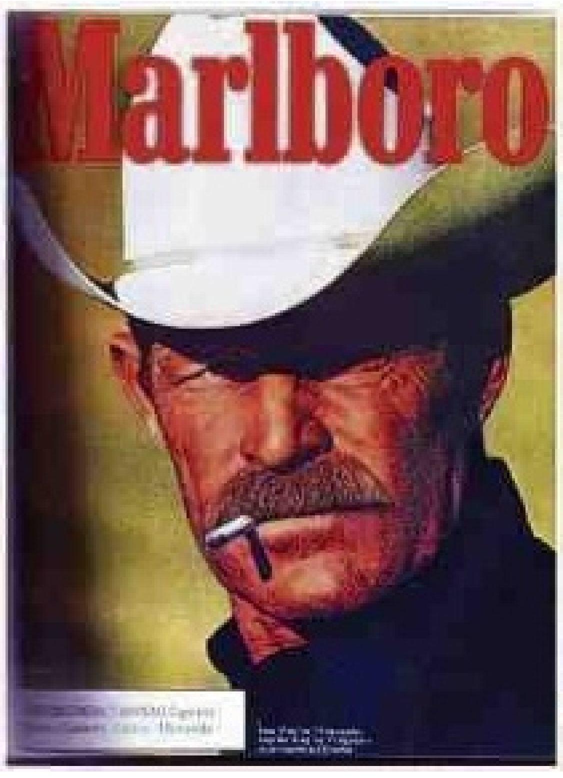

Tekst: Marcel Truyens

Er werden boekjes uitgegeven over 'Dokter Stuyvesant & Zuster Belinda', en die Belinda was de smerigste vrouw van de stad, want 'daar gingen er 25 in'. Overigens met het woord 'smoking' in de betekenis van kledingstuk werd oorspronkelijk het jasje bedoeld dat men in Engeland droeg tijdens het roken in de stinkende rookkamer en had toen dus weinig met feestkleding te maken.

Hoe (terecht) verguist dan ook, marketers en communicatiemensen kunnen vaktechnisch bezien nog steeds heel veel leren van de sigarettenindustrie. Vrijwel alle methoden die we vandaag de dag in het vak hanteren, zijn uitgevonden of wel verder geperfectioneerd door de tabaksindustrie en haar reclamemakers.

De sigarettenindustrie heeft haar ontwikkeling te danken aan twee belangrijke uitvindingen: de uitvinding van de sigarettenmaakmachine rond 1880 en de uitvinding van de kleurenlithografie in 1870. Verder kent de industrie niet of nauwelijks innovaties. Nee, ook het filter niet. Dat werd ooit bedacht als vervanger van de sigarettenhouder en moest voorkomen dat er tabak in de mond van de roker kwam. Later werden aan het filter allerlei gezondheidsclaims gekoppeld. De sigaret is op productniveau (blinde tests bewijzen het) volledig ongedifferentieerd. Generieke producten. Sigaretten zijn 100 procent marketing.

De eerste uitvinding zorgde ervoor dat een fabriek die tot dan dagelijks 40.000 sigaretten met de hand rolde, opeens 4 miljoen sigaretten kon produceren. De tweede uitvinding bleek zo het even kan nog belangrijker: vierkleurendruk zorgde voor een revolutie op het gebied van marketingcommunicatie en verpakkingsontwerp bleek de ideale manier om de merken krachtig in de markt te zetten. Al heel snel introduceerde de industrie (we hebben het over het einde van de 19e eeuw) het idee van wat we tegenwoordig de 'voetbalplaatjes' noemen. Het kartonnen kaartje had een dubbele functie: het hield het pakje en dus ook de sigaretten enigszins in model en het was een geliefd ruil- en verzamelobject. Ze zorgden in elk geval voor loyaliteit aan het merk.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog leverde de industrie gratis sigaretten aan de soldaten aan het front: Zie het als wat we tegenwoordig 'sampling' noemen. Toen de soldaten na de oorlog nicotineverslaafd terugkeerden, hoefde de merken alleen maar te zorgen voor loyaliteit aan het merk. Men deed dit met slogans als: 'Winston tastes good like a cigarette should', 'Light up a Lucky', en 'For more pure pleasure, have a Camel!' Daarnaast, en misschien nog wel belangrijker, de soldaten waren de helden, iedereen die iets tegen roken had werd weggezet als niet patriottisch.

Televisie
Behalve bij de filmindustrie in Hollywood zochten de sigarettenproducenten ook hun heil bij de televisie. Vele programma's waren er zonder de industrie niet gekomen. Tot de bekende voorbeelden horen de langlopende Amerikaanse western 'Gunsmoke', maar ook 'I love Lucy' was een zeer opzichtig voorbeeld van wat we tegenwoordig 'product placement' noemen.

De filmindustrie met zijn beroemde acteurs werd overigens ook buiten de films goed gebruikt: zo was Ronald Reagan (een niet-roker!) het gezicht van Chesterfield; in Nederland werden Ramses Shaffy, Jeroen Krabbé en Henk van Ulsen (eveneens een niet-roker) de mannen achter 'Caballero, anders dan andere'. Zo gaf men het product een artistiek profiel. Deze techniek noemen we tegenwoordig 'endorsement'. Dat een als tandarts verkleedde acteur u de nieuwste tandenborstel aanprijst, is nog te accepteren. De sigarettenindustrie ging echter veel verder: reeds in 1858 werd in The Lancet voor het eerst melding gemaakt van de negatieve gevolgen van roken voor de gezondheid, ver voor de Tweede Wereldoorlog was er medisch bewijs voor het verband tussen roken en longkanker. De niet gereguleerde industrie kwam intussen met claims als 'Deze sigaret geeft u rust' (uit de mond van een acteur-dokter) en later kwam Camel met de claim: 'More doctors smoke Camels than any other cigarette!'

Lange tijd was het roken van sigaretten door vrouwen slechts voorbehouden aan die van lichte zeden. Dit was een doorn in het oog van de industrie: men liet circa 50 procent van de markt liggen. Philip Morris introduceerde daarom in 1924 de Marlboro op de Amerikaanse markt. 'Mild as May'. Een sigaret speciaal voor vrouwen. Dat (in het openbaar) rokende vrouwen in die tijd niet geaccepteerd waren blijkt wel. 1904: New York, A woman is sent to jail for 30 days for smoking in front of her children. 1904: New York City. A woman is arrested for smoking a cigarette in an automobile. "You can't do that on Fifth Avenue", the arresting officer says. Des te knapper is het dat de industrie vrouwen binnen 20 jaar aan het roken kreeg. Men speelde handig in op de eerste voorzichtige emancipatoire bewegingen in de samenleving. Een vrouw die op een rots aan de voeten van haar man zit, zegt in een advertentie voor Chesterfield: 'Blow some my way'. Maar de echte doorbraak was de after dinner sigaret. In die periode was het niet gebruikelijk - welhaast onbeschoft - om te roken na het eten en zeker niet in dezelfde ruimte als waar gegeten werd. Roken deed men in de rookkamer. Maar inspelend op het slankheidsideaal van de vrouw suggereerde de tabaksindustrie dat een sigaret na het eten in plaats van de gebruikelijke zoetigheid zou zorgen voor een beter figuur. Men had een nieuw gebruiksmoment gecreeerd voor een specifieke doelgroep. "I light a Lucky and go light on the sweets. That's how I keep in shape and always look peppy."

Om het slankheidsideaal nog verder te benadrukken ontwikkelde men een speciale sigaret: langer en dunner. Product volgt doelgroep.

Gezondheid
In de loop der jaren werd het verband tussen gezondheid en roken steeds nadrukkelijker gelegd en kwam de industrie met nog stevigere endorsement advertising: 'Ask your dentist why Old Golds are better for the teeth'. Camel: 'Smoke as many as you want. They never get on your nerves'. Kent: 'No other cigarette approaches such a degree of health protection and taste satisfaction'. L&M: 'Just what the doctor ordered'. In 1954 overigens was de eerste rechtszaak van een weduwe van een roker tegen de industrie. Vanaf die tijd ging men toch iets voorzichtiger te werk met het gebruik van medici en gezondheidsclaims. Daarbij begonnen de artsen in die tijd iets van hun onaantastbaarheid en dus geloofwaardigheid te verliezen. Men zette PR in als instrument tegen de toenemende druk op de industrie en regulering door overheden. De industrie publiceerde (semi) wetenschappelijke artikelen en zelfs hele boeken die het verband tussen roken en volksgezondheid trachtte te ontkrachten.

Een van de belangrijkste advertising iconen ooit ziet het levenslicht: Marlboro man, 'Come to where the flavor is. Come to Marlboro Country'. Na jaren de vrouwensigaret geweest te zijn, positioneert Marlboro zich nu (begin jaren zestig) op de mannenmarkt als de stoere sigaret. Het merk begint in 1964 aan een groeispurt van 10 procent per jaar. Philip Morris trekt zich terug uit buitenreclame en concentreert haar budget op TV: NFL Football TV ads. In 1965 wordt in Engeland juist TV-reclame voor sigaretten verboden en in datzelfde jaar verschijnen in de Verenigde Staten de eerste waarschuwingen op de pakjes.

In de Verenigde Staten ziet men opnieuw een grote doelgroep. Het begrip ethnomarketing wordt uitgevonden. Voor specifieke groepen van de bevolking worden specifieke merken ontwikkeld en gecommuniceerd. Sigarettenmerken voor Chinezen, Japanners, Afro Americans... exact dezelfde sigaret maar in een ander pakje.

Waar in Amerika de grote honkballers de sigarettenmerken aan een stoer en dynamisch imago hielpen, was het in Nederland Johan Cruijff die Roxy Dual groot maakte. Opnieuw een manier om het ongezondheidsimago van de sigaret af te zwakken. De grootste sporters ter wereld rookten! Filters en light waren toverwoorden.

Helemaal bont maakte Camel het. In haar honger naar nieuwe doelgroepen creëerde ze 'Joe Camel', een stripfiguurtje dat een hogere spontane naamsbekendheid had bij kinderen tot 14 jaar dan Donald Duck.

Tegen de tijd dat het adverteren voor sigaretten zo ongeveer volledig verboden dreigde te worden, legde de industrie zichzelf beperkende maatregelen op, zelfregulering. In plaats van adverteren zocht men het in sponsoring: Marlboro was tot 2005 de sponsor van Ferrari F1, maar ook Kent, Johnny Player Special en andere merken waren daar te vinden.

Ook deed men voortvarend aan merchandising: het op de markt brengen van een complete kleding- en accessoirelijn waarop het sigarettenmerk werd gecommuniceerd. Het meest in het oog springend: Camel met de adventure spullenboel en de leren jassen, polo's, schoenen et cetera van Marlboro.

De sigarettenindustrie heeft zich in de loop der jaren geconfronteerd gezien met een sterk toenemende oppositie.

Verboden
En hoewel het lastig is om van mij een spontane foto te maken zonder sigaret in het hoofd, heeft die oppositie volledig gelijk. Aan de andere kant hebben overheden sigaretten nooit verboden als giftig product. In dat licht gezien valt de fabrikanten weinig te verwijten: men bewoog zich binnen de grenzen van de wetten met suggestieve claims. Men zocht doorlopend de grenzen op. Organiseerde wereldwijde tennistoernooien (Virginia Slims Tennis Tour), gebruikte Sinterklaas desnoods om nieuwe jonge doelgroepen aan te trekken, misbruikte popmuzikanten om jonge doelgroepen aan zich te binden of gebruikte idolen als Julia Roberts in films om voorkeur voor het merk te creëren.

In het huidige tijdsgewricht misschien ondenkbaar of zelfs verwerpelijk en wellicht zeggen de volgende generaties dat ook wel over reclame die vandaag wordt gemaakt voor bepaalde producten. Eén ding is duidelijk: de marketer van vandaag kan er nog steeds een hoop van leren. Het beraken van doelgroepen met emoties als geluk, sociale acceptatie, verfijning, romantiek, vrijheid, heldendom... de sigarettenindustrie is er als geen ander in geslaagd. Waren de media of de middelen er niet, dan vond men ze wel uit. En dat kan ook niet anders met een product waarover eigenlijk niets zinnigs valt te zeggen anders dan dat het dodelijk is. Maar het belangrijkste dat een marketer ervan kan leren: misleiding in de reclame is een doodzonde.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.
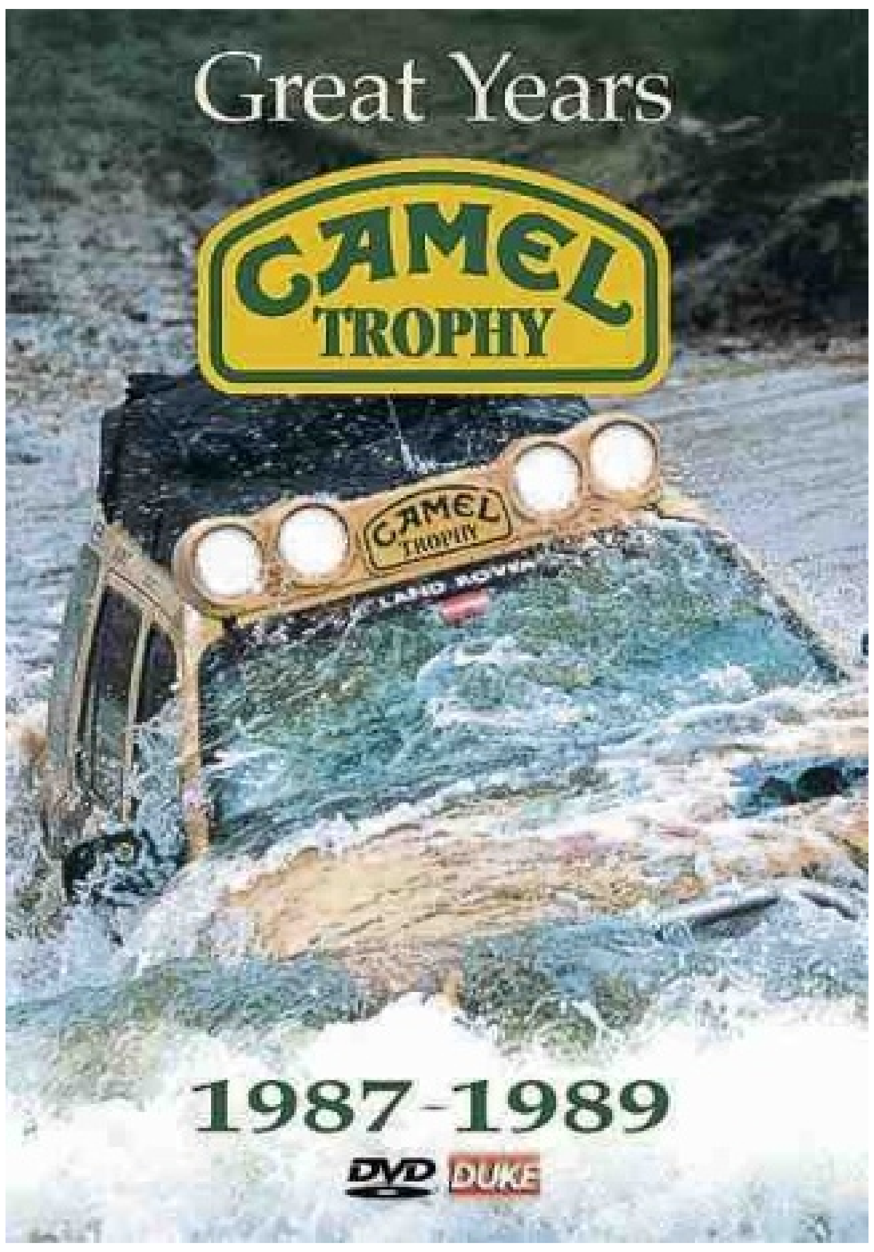
Marcel Truyens is onafhankelijk marketing- en communicatieadviseur te Curaçao. http://web.me.com/marcel1963/Marcel_Truyens e-mail: marcel1963@mac.com